

- ⊕ **Solidaritat:** Riumuntada a l'Espluga de Francolí
- ⊕ **Gastronomia:** És temps de calçots a Valls
- ⊕ **Música:** FemPop a Malgrat de Mar i Sant Quirze del Vallès

ENTREVISTA JORDI PINA ADVOCAT

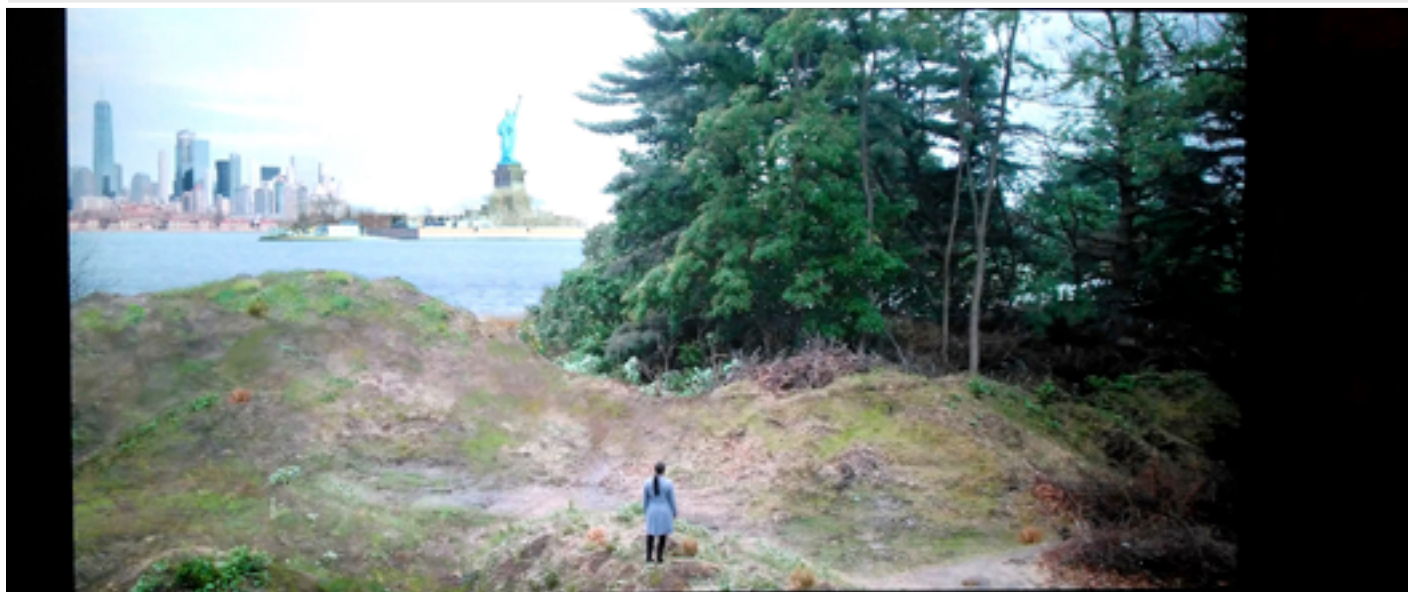
‘Jo m’esperava entre quatre anys i vuit’

ARAVOT Bolívia: entre la transició i el retorn a temps foscs

La detenció d'en Mario: assaltat al cotxe quan tornava de la manifestació

SI DE JUSTÍCIA PARLEM

MERCÈ IBARZ

FOTOGRAFIA: MERCÈ IBARZ

Les icones dels ideals comuns del passat es poden convertir en la coartada del present

Sovint prefereixo una pel·li a una sèrie. M'ho estimo més perquè una bona sèrie m'enganxa i no puc parar fins a acabar-la, massa temps. Cert que la imatge en moviment, la narrativa en imatges, és per a mi una forma de sentir i sobretot de pensar. De petita no te n'adones però de gran ho saps: l'ull i el cap estan del tot connectats en doble direcció, no és possible mirar sense pensar ni pensar sense mirar, ni quan ho fas malament, ni quan ho fas impulsat per la propaganda i prou, ni tan sols quan no ho saps. Feu-ne la prova, en cas que no ho hàgiu comprovat amb escreix. De la combinació ull-cap-ull la cosa arriba al cor, al teu i al cor del tema de les imatges. Per això en general m'estimo més un bon film, que ho concentra tot en molta menys estona que una sèrie i va directe a la cosa. Aquest dimecres vaig tornar a veure **Network** de l'enorme Sidney Lumet en versió remasteritzada (Filmin). Que bé que se sosté, quina força, quina anàlisi sense contemplacions i fins a l'arrel de la televisió, un film del 1976.

El bon cine fa que siguis exigent amb les sèries. Et fa escrupolós en tot, la veritat, però aquesta és una altra història que la d'aquesta crònica, només hi afegeixo que sense cine, sense bon cine, no podem fer gairebé res de bo en una societat i una cultura contemporànies, el cine ens relliga i si no en fem de bo sobre nosaltres mateixos en veurem, en veiem, sobre altres societats que sí que fan bon cine.

I així vaig anar a parar fa uns dies a una molt bona sèrie, que no en sabia res, no se n'ha parlat prou: *Seven seconds* (Netflix), del

Seven Seconds és tan bona que la plataforma es va negar al cap de poc d'emetre-la a produir-ne una segona temporada

Una sèrie sense complaences que destapa en pantalla el sistema judicial nord-americà

2018, creada per la guionista d'origen canadenc Veena Sud, que n'escrui tres dels deu capítols, i dirigida per diversos directors. L'interpreta un estol excel·lent encapçalat per les actrius negres Regina King, nord-americana, que *Time* ha declarat enguany una de les cent persones més influents del món, i la britànica Clare-Hope Ashitey. La sèrie és tan bona que la plataforma es va negar al cap de poc d'emetre-la a produir-ne una segona temporada. Regina King deu ser influent, entesos, però no tant per a impedir que una productora continuï una sèrie sense complaences que destapa en pantalla el sistema judicial nord-americà.

Si de justícia parlem, no n'hi ha, de cap manera, i l'acció passa el 2017, per als negres nord-americans. No n'hi ha de cap de les maneres, en absolut no n'hi ha.

He vist algunes sèries des que em vaig apuntar a les plataformes, que no fa pas tant. N'hi ha moltes que no he vist. D'altres que he vist senceres en marató, bones, molt bones: quan les veus seguides en còpses les repeticions i allargassaments, el narcisisme de creadors i intèrprets, el refistolament d'enamorar-te del que fas i de creure't que bo que és. Però feia temps que no em trobava amb una història llarga que no pots deixar perquè això seria abandonar aquella gent a la seva sort. Impertèrrita en la posada en escena, d'una cocció lenta que t'estreny la combinació d'ull-cap-cor, d'una desolació implacable –com *Network*–, quan l'acabes admires la capacitat nord-americana d'afrontar de cara els problemes greus, gravíssims, que tenen. Com *Network*.

Des del primer fotograma veus que *Seven Seconds* parla dels Estats Units, la societat, les institucions i els seus diguem-ne ideals: l'estàtua de la Llibertat. Icona que serà decisiva en les proves de la fiscal de l'estat davant el jurat popular que sense pal·liatius demostren que el policia encausat per la mort d'un noi negre de quinze anys ha mentit un cop i un altre, i ha fet servir la Llibertat precisament com a coartada. Les icones del passat com a coartada del present. ■■

L'ESTRATÈGIA QUE ENS EMPETITEIX OT BOU

«El repte és construir un projecte de país fort, clar i atractiu, i no pas aigualir-lo. Ser independents per a continuar essent el país que som, i no pas deixar de ser el país que som per a ser independents»

Junts pel Sí i Ciutadans parlaven de dues realitats socials paral·leles i contradictòries. Que tots dos poguessin guanyar unes eleccions només s'entén si hi ha dos blocs de catalans que viuen realitats diferents. I hi són, perquè en termes d'identitat nacional hi ha una fractura més que significativa entre l'electorat de cadascú. I quan es vota la nació la resta es relativitza. L'estratègia de Ciutadans, com la d'ERC aquest darrer any, parteix d'aquesta constatació: nacionalment, mal que ens pesi, no som un sol poble.

Res que no sapiguem, la societat catalana està dividida. No en dues meitats, perquè els blocs són desiguals, però sí en dues nacions. Espanya, amb la seva maquinària mediàtica i política, ha vetllat perquè a Catalunya hi visqués gent que se sentís només espanyola i rebutgés tot o gairebé tot l'imaginari sòcio-cultural català. I se n'ha sortit gràcies a l'ocupació, fent-los percebre que la catalanitat els exclou i que la independència els amenaça la identitat. És un problema que l'independentisme ha d'afrontar.

A les eleccions, es tradueix així: el bloc que articula la nació catalana és el majoritari i el més mobilitzat. És el bloc dels qui, si en un pla ideal haguessin de triar entre la Catalunya actual i una Catalunya lliure, la triarien lliure. I sempre governa qui queda primer entre els partits d'aquest bloc. D'aquí vénen els vint-i-tres anys de Pujol, i d'aquí ve que els socialistes no manessin fins que no hi va pactar Esquerra: el PSC sabia (Ciutadans no tant) que un partit com el seu, líder entre el bloc de nació espanyola, només podia governar si persuadia gent de l'altre bloc, que sempre lideraria Convergència, perquè el seu és minoritari.

Per això al PSC hi han conviscut dues ànimes: la de Celestino Corbacho, que ha acabat a Ciutadans, i la de Marina Geli, que ha acabat a Junts per Catalunya. Una ànima per a cada bloc era l'única autovia a l'hegemonia per a un partit que no podia seduir prou gent de nació catalana. Per això, també, Ciutadans va arrasar sense cap més discurs que la visceralitat i l'exaltació

de l'espanyolisme. El PSC i Iniciativa li havien fet tota la feina, alimentant el discurs que la Catalunya autonòmica discrimina tothom que no té els cognoms catalans i que una Catalunya no espanyola directament els marginaria.

L'amenaça que la catalanitat és excloent, a més de ser una farsa desmentida fàcilment pel mestissatge estructural de la societat catalana, és una barrera molt efectiva perquè hi hagi catalans de nació espanyola que es neguin a formar-ne part. I electoralment és molt sucosa. La retòrica d'Arrimadas va saber aprofitar molt bé aquest sentiment d'identitat en perill que, durant anys, s'havia cuinat a foc lent. A tot això hi havia contribuït també, cal dir-ho, l'entramat empresarial de la burgesia catalana, que durant dècades ha assalariat molts immigrants com a treballadors precaris, de manera que a la barrera nacional hi afegia un aprofundiment de la barrera de classe, que encara dificulta més la integració.

També per això, abans que esclatés tot, Duran va poder fer una predicció impecable: 'El procés trencarà el PSC, trencarà Convergència i Unió, trencarà Unió, dividirà Iniciativa i situarà Esquerra Republicana hegemònica en l'espai nacionalista.' No era cap visionari: era fàcil que encertés. Sabia que el procés era de base popular i que tornava a fer surar el conflicte nacional als ulls de tothom, i sabia que això provocaria la desfeta de tots els qui havien fet política a còpia de negar que hi ha un conflicte nacional a Catalunya, com si l'haguessin resolt els consensos artificials de la transició.

Junqueras i el seu nucli dur, com Duran, ho tenen perfectament apamat. Han entès que, per ser el partit que governi els deu anys vinents, fent de Pujol no en tindran prou, perquè la gent preferirà sempre l'original. I només els queda la fórmula Maragall: dues ànimes. Han entès que per guanyar les eleccions han d'eixamplar la seva base i que només se'n sortiran si ERC creix entre els qui votaven la part espanyola del PSC;

Manifestació a Estrasburg.

ALBERT SALAMÉ

Els resultats de les darreres eleccions espanyoles proven que, on hi ha més població independentista, JxCat i la CUP creixen a costa d'ERC i, en canvi, els republicans creixen on n'hi ha menys

Quins incentius polítics tindràs, d'aquí a un temps, per a convèncer tothom que cal la independència d'un territori on dius que no hi ha cap conflicte i on la cultura castellana es pot fer majoritària sense problemes?

per això anul·la el component nacional de l'independentisme i per això ven diàleg i pacificació, perquè és la manera ràpida de seduir gent que no votaria mai Convergència i que veu Esquerra com l'únic partit de govern que pot reprendre el consens fictici.

Si els ideòlegs d'ERC defensen que a TV3 hi cal més castellà; si Rufián estima més la bandera republicana espanyola que va empresonar Companys que no pas el llegat de Macià; si Tardà elogia la constitució espanyola i fa seu el relat repressor amb els CDR empresonats; si Mundó diu que només tindrem legitimitat quan siguem més del 50% a l'àrea metropolitana de Barcelona; si titllaven de violentes les protestes contra la sentència; si es passen el dia parlant de la solidaritat castellana i ja no parlen mai de les Illes Balears ni de Catalunya Nord; si han canviat 'independència' per 'república'... és per a espanyolitzar l'independentisme. Perquè saben que és l'única manera de governar Catalunya si no ets Convergència, com ho sabia Maragall. No han fitxat el seu germà perquè sí.

De moment, sembla que la jugada els dona fruits. ERC creix on vol créixer, que és l'àrea metropolitana de Barcelona, i fa mesos que les enquestes l'entronen com el guanyador de les properes autonòmiques. Però l'eixamplament de base és provisional. ERC no fa nous independentistes: creix a força de diluir el seu propi independentisme. És a dir, fa nous autonomistes. I ho fa desmobilitzant els seus, cultivant-ne la por, i maquillant el conflicte de cara als nous votants. Els diu: 'Tranquils, no cal que canviï res, no hi ha conflicte, no hi ha nació.'

Les dades ho despullen: n'hi ha tres d'especialment significatives. L'últim CEO mostra que només el 19,6% de votants d'ERC creu que el procés acabarà amb la independència, entre 12 i 13 punts per sota de JxCat i la CUP. La majoria (un 42,4%, xifra similar a la de Ciutadans) creu que acabarà amb un pacte amb l'estat. Continuem. Tan sols el 65,6% de votants d'ERC completa la frase 'creu que Catalunya hauria de ser...' afirmant: 'un estat independent'. Això és un 24% menys que el 2015, un 8% menys que l'any passat, i entre un 15% i un 20% menys que JxCat i la CUP enguany. I per acabar: els resultats de les darreres eleccions espanyoles proven que, on hi ha més població independentista, JxCat i la CUP creixen a costa d'ERC i, en canvi, els republicans creixen on n'hi ha menys.

Els problemes que deriven de tot això són gravíssims. Primer, per al partit: si guanyes perquè, negant el conflicte, la gent amb qui no comparteixes nació et veu com el mal menor, de seguida que el conflicte es torni a fer urgent, el teu nou electorat se'n tornarà amb els de sempre i els qui ja eren amb tu hauran abandonat el vaixell. Segon: quins incentius polítics tindràs, d'aquí a un temps, per a convèncer tothom que cal la independència d'un territori on dius que no hi ha cap conflicte i on la cultura castellana es pot fer majoritària

La independència ofereix aquest país equilibrat, perquè la Catalunya mestissa ja existeix i funciona. Espanya, en canvi, no podrà oferir-lo mai, perquè neix exactament d'aquest desequilibri

El repte és construir un projecte de país fort, clar i atractiu, i no pas aigualir-lo

sense problemes? I saps, a més, que l'actiu més potent per a sumar nous independentistes és vendre la independència com l'única eina que farà possible d'avançar socialment. Si et guanyes la confiança dels votants prometent un govern d'esquerreres com si fos possible fer canvis significatius sense la independència, com la penses fer atractiva?

Però el més greu és el tercer. Un país on hi ha dues realitats nacionals que, si s'expressen obertament, xoquen, és un país fallit: vol dir que quan hi ha calma una de les dues viu ofegada. Apostar per aparcar durant un temps el conflicte i creure que ara convé calma és un error estratègic històric. Perquè, amb Espanya, la calma no ens condueix a cap situació de neutralitat. Ens condueix a una situació on a efectes socials, culturals i polítics s'imposa la realitat que té un estat i un exèrcit al darrere. I que s'imposi vol dir que debilita l'altra, que l'erosiona de mica en mica. Aquesta és l'opressió, i això és l'ocupació.

El mestissatge en un país no pot consistir mai en una convivència que només funciona si se simula un consens. En un país mestís de debò, els ciutadans, sense renunciar a cap origen ni sentiment, conviuen bé perquè senten que formen part del mateix projecte. La independència ofereix aquest país equilibrat, perquè la Catalunya mestissa ja existeix i funciona. Espanya, en canvi, no podrà oferir-lo mai, perquè neix exactament d'aquest desequilibri, perquè el seu projecte de país es fonamenta en la castellanització de tot i de tothom.

Aquí som un país doble perquè hi ha qui ha treballat per un mestissatge unificador i qui ha treballat per un mestissatge divisiu, de dues ànimes, que sostingués el sistema d'ocupació. L'aposta estratègica que cal, la valenta, és enfortir l'unificador, i no pas aprofitar-se de la divisió per quatre diputats més. L'aposta complicada és estendre del tot la idea que només essent independents desapareixerà el conflicte i, alhora, oferir una catalanitat que sigui tan inclusiva com catalana, perquè ja existeix, perquè és possible, perquè és la catalanitat majoritària, perquè a Espanya sempre hi haurà opressió i en una Catalunya lliure no n'hi hauria, perquè ara no podem avançar socialment i en una Catalunya lliure ho fariem.

El repte és construir un projecte de país fort, clar i atractiu, i no pas aigualir-lo. Ser independents per a continuar essent el país que som, i no pas deixar de ser el país que som per a ser independents. Haver crescut d'aquí a cinc anys perquè has convençut, i no pas créixer ara perquè t'has venut bé. Sense expulsar de la catalanitat els votants de Ciutadans, i sense espanyolitzar els catalans disfressant-ho de pragmatisme. Hi ha molta feina per fer, i potser l'any vinent no donarà la majoria absoluta a ningú. Però d'aquí a uns anys la tindrem a les eleccions i, sobretot, al carrer. I és l'única manera de salvar aquest país. Tot el contrari ens matarà. 📺

CATALÀ DE PLÀSTIC

Per tenir una expressió fluida hem d'eliminar tot allò que enfarfegui les frases · Parlem de possessius innecessaris i de maneres de prescindir-ne

JORDI BADIA

En alguns articles ja hem fet referència al 'català de plàstic', aquest llenguatge artificios, allunyat de la llengua popular i tradicional, no tan sols pel lèxic, sinó també per l'estructura i les expressions. És un català carregat de tics i crosses llargues i buides. Expressar-se d'aquesta manera és renunciar a la simplicitat, a la naturalitat i a la concisió.

Per a entendre'ns, la diferència entre el català de plàstic i el català natural és el que hi ha entre aquests parells de frases:

—No ha explicat *el motiu pel qual havia presentat la seva dimissió*.

—No ha explicat per què havia dimitit.

—Diu que *no hi ha data per a la presentació del pressupost*.

—Diu que no se sap quan es presentarà el pressupost.

—Som una societat *menys civilitzada del que ens pensem*.

—No som una societat tan civilitzada com ens pensem.

—La situació *els genera molta angoixa*.

—La situació els angoixa molt.

Avui parlarem de l'abús dels possessius, que és un veritable 'plastificador'. De vegades, es veu tan clar que hi sobren, que simplement eliminant-los la frase ja millora. Per exemple:

—Va perdre *el seu carnet*.

—Va perdre el carnet.

Per a entendre molts d'aquests casos hem de pensar que el català té dos pronoms que no té el castellà: *en* i *hi*. Això fa que les estructures de totes dues llen-

gües siguin diferents i que, per tant, si calquem el castellà apareguin possessius que no ens són propis. Vegem-ho:

—Va entrar a l'entitat el 2015 i al cap de dos anys ja *era el seu president*.

—Va entrar a l'entitat el 2015 i al cap de dos anys ja n'era president.

—Cal fer un bon manteniment del vehicle per *assegurar el seu bon funcionament*.

—Cal fer un bon manteniment del vehicle per assegurar-ne el bon funcionament.

—Agafo un carretó i *carrego* tota la llenya *al seu damunt*.

—Agafo un carretó i hi carrego tota la llenya.

Un possessiu referit a una persona també pot ser substituït per un pronom de complement indirecte. Per exemple:

—Ha malmès *la seva* roba.

—Li ha malmès la roba.

De vegades, aquests possessius enfarfegadors acompanyen noms que podem convertir en verbs. Aquest procés, com ja vam explicar, dona fluïdesa i naturalitat al text.

Vegem-ne un parell d'exemples:

—La treva ha fracassat poques hores després *de la seva entrada en vigor*.

—La treva ha fracassat poques hores després d'haver entrat en vigor.

—Quina és *la vostra opinió* sobre aquests fets?

—Què en penseu, d'aquests fets?

Molt sovint, una frase és encarcarada no tan sols pel possessiu, sinó per més elements. Podríem dir que el plàstic fa venir més plàstic. Per guanyar naturalitat, hem de pensar com ho diríem si

parléssim amb algú. Observem la transformació d'aquesta frase:

—Scarlati va compondre moltes òperes, però *no es coneix el seu nombre exacte*.

Per començar, hi podem canviar el possessiu pel pronom *en*:

—Scarlati va compondre moltes òperes, però no se'n coneix el nombre exacte.

Espontàniament, no fariem servir *conèixer*, sinó *saber*:

—Scarlati va compondre moltes òperes, però no se'n sap el nombre exacte.

I, si hi pensem bé, veurem que el mot *nombre* tampoc no el fem servir, habitualment. L'oració guanya molta naturalitat així:

—Scarlati va compondre moltes òperes, però no se sap quantes exactament.

Vegem més simplificacions d'oracions amb possessius:

—Si els més joves poguessin votar *augmentaria la seva implicació en la política*.

—Si els més joves poguessin votar s'implicarien més en la política.

—Hi ha una tendència a presentar *el conflicte en la seva versió més simplificada*.

—Hi ha una tendència a presentar la versió més simplificada del conflicte.

—Un text impecable *en la seva argumentació*.

—Un text d'argumentació impecable.

—Tots ells han estat hospitalitzats, però *no ha transcendit la gravetat de les seves ferides*.

—Tots han estat hospitalitzats, però no se sap si tenen ferides greus.

En definitiva, si volem escriure texts que 'flueixin' hem d'eliminar-ne els possessius, però també el 'plàstic' que els acompanya. ■

LA 'CIUTADANITZACIÓ' DEL PSC

PERE MARTÍ

La formació de Miquel Iceta trencarà el consens en matèria lingüística i renunciarà a la immersió per assumir el relat de Ciutadans en aquesta qüestió. ACN

Els socialistes catalans enterren el suport a la immersió per mirar d'aconseguir els vots orfes després de la defunció política de Ciutadans * Morera obre la porta a modificar el reglament de les Corts per evitar el bloqueig de Vox *** L'estat espanyol invertirà vuit milions d'euros a les Illes per la fallida de Thomas Cook**

TEMA DEL DIA

Desfeta. La defunció política de Ciutadans ha deixat a Catalunya un milió de vots orfes per a les properes eleccions al parlament. El partit d'Inés Arrimadas va guanyar les del 21 de desembre de 2017 amb el 25,3%. Després de la desfeta del passat 10-N, aquest milió de vots és l'objectiu a conquerir dels partits unionistes, tot i que una part els provarà de retenir la mateixa Arrimadas, que és l'única figura política que ha quedat viva després del daltabaix d'Albert Rivera. Però tant el PP com Vox i, sobretot, el PSC volen recuperar aquest vot, que en el cas dels socialistes consideren 'prestat'.

De moment, a les passades eleccions espanyoles qui va aprofitar millor la caiguda de Ciutadans van ser el PP i Vox, concretament a la demarcació de Barcelona, que és on l'unionisme es juga la

batalla. El 10-N, Ciutadans va perdre més de la meitat dels vots respecte de l'abril (un 5,61% enfront de l'11,5%) i això no va comportar pas un augment del vot del PSC, al contrari, va retrocedir (d'un 23,2% a un 20,5%). Aquests sufragis van anar a parar al PP i a Vox, que van doblar diputats, d'un a dos. Malgrat que la realitat no els acompanya, la direcció del PSC manté que hi ha una part de l'electorat que pot anar a les seves files o tornar-hi, però per això cal parlar més clar i més directe, asseguren els socialistes. I això vol dir abandonar qualsevol ambigüitat respecte del procés i acabar d'assumir les tesis espanyolistes sense complexos.

La deriva espanyolista del PSC no és nova i caldria remuntar-se al pacte d'abril de 1977, quan es va fusionar amb la Federació Catalana del PSOE, com a data inicial d'aquest procés. Abans del pacte,

La defunció política de Ciutadans ha deixat a Catalunya un milió de vots orfes per a les pròximes eleccions al parlament

La deriva espanyolista del PSC no és nova i caldria remuntar-se al pacte d'abril de 1977

el PSC defensava en els seus estatuts: 'Els socialistes assumim plenament la lluita per la llibertat de Catalunya, convençuts com ho estem que l'alliberament nacional està estretament lligat a l'alliberament de classe. Ens inserim així en la tradició del moviment obrer i popular que sempre ha afirmat categòricament en les seves línies programàtiques el dret del nostre poble a l'autodeterminació.' Un programa que avui estaria entre ERC i la CUP, però que era conseqüent amb el seu origen catalanista. De tot allò no en queden ni les cendres, que va anar perdent a poc a poc, a mesura que anava dissolent-se en el PSOE, tot i mantenir formalment l'estatus de partit associat i no una federació més, com la valenciana o la balear.

Fins al 2011, Miquel Iceta encara va flirtejar amb la defensa del referèndum com

una solució per a Catalunya, però amb el començament del procés, el partit es va alinear amb l'unionisme fins al punt d'avaluar l'aplicació de l'article 155 de la constitució espanyola a les institucions catalanes. Els darrers anys ha mantingut un federalisme retòric, que a Madrid no han assumit mai, com es va veure en la darrera campanya electoral, i l'única rèmora del seu passat catalanista era el suport a la immersió lingüística, basat en un model escolar únic, que precisament va defensar la socialista Marta Mata, en contra de l'opinió d'alguns dirigents nacionalistes de l'època, que defensaven una doble xarxa escolar, emmirallats en el País Basc. El model dels socialistes es va acabar imposant i l'escola ha estat un instrument de cohesió social del país.

Aquest darrer fil que connectava el PSC amb la transversalitat catalanista es trencarà probablement en el pròxim congrés de la formació, previst al desembre. La formació de Miquel Iceta trencarà el consens en matèria lingüística i renunciarà a la immersió per assumir el relat de Ciutadans en aquesta qüestió. En el document que s'aprovarà, es culpa el nacionalisme català d'aquest gir estratègic: 'El pacte de convivència en matèria lingüística s'ha trencat per la instrumentalització que han fet els nacionalismes de la llengua, pel procés independentista, que ha associat el català a la seva causa, i per una utilització partidista al voltant del seu ús, especialment a l'escola.' A partir d'ara, el PSC defensarà el català i el castellà mitjançant un model plurilingüe a l'escola amb 'la flexibilitat que la realitat sociolingüística present al nostre país exigeix'. És a dir, més castellà a les escoles.

La immersió lingüística es predica institucionalment però no s'ha arribat a practicar mai de manera completa, perquè els mateixos centres s'han anat adaptant a la realitat sociolingüística de cada zona mentre el departament feia els ulls grossos. Això vol dir que en les zones on és predominant el castellà, s'ha acabat fent tot en castellà, fins i tot

les classes de català. Cap govern de la Generalitat no ha aconseguit d'implantar el model, però en canvi Ciutadans el va posar al centre d'una polèmica inexistente, fent veure que a Catalunya s'imposava el català. La renúncia del PSC a la immersió és més política que pràctica, perquè ni governa Catalunya ni probablement ho farà, perquè adoptar les tesis de Ciutadans per aconseguir els seus vots no sempre funciona, com es va comprovar el passat 10 de novembre. Però renunciant a la immersió trenca l'últim fil que el lligava al consens del catalanisme. Sacrifiquen Marta Mata per aconseguir més vots al cinturó de Barcelona, cosa que no diu gaire, o diu molt, de la direcció del partit que comanda Miquel Iceta.

MÉS QÜESTIONS

Morera obre la porta a modificar el reglament de les Corts per evitar el bloqueig de Vox. El president de les Corts, Enric Morera, ha obert la porta a modificar el reglament del parlament per impedir el bloqueig de Vox a les declaracions institucionals, com la del 25 de novembre pel Dia Internacional de l'Eliminació de la Violència contra les Dones. Morera ha avançat que tots els grups, tret de Vox, havien donat suport a una proposició no de llei d'urgència de defensa de la declaració de les Nacions Unides pel 25-N, que s'aprovarà en el ple de la setmana que ve. Per al futur, ha dit que el reglament de la cambra s'havia d'adaptar a la nova situació, després de l'entrada del grup de deu diputats de Vox i el seu rebuig a diverses declaracions institucionals. L'objectiu serà adaptar la llei al pluripartidisme, i que cap partit pugui bloquejar qüestions essencials, per a la qual cosa ha recordat que no calia unanimitat i que hi havia una comissió encarregada. Vox ha respost que un canvi de reglament era un 'atemptat contra la pluralitat'.

Oltra demana de recuperar la lleialtat entre els socis del Botànic. La coportaveu de Compromís, Mònica Oltra, ha definit els fets ocorreguts ahir al ple de Palma de Gandia com una situació incomprensible

Coronació de Juan Carlos I. ARXIU

ble, des del punt de vista polític, i 'molt dolorosa', des del punt de vista humà. Ho ha dit, en la compareixença de premsa posterior a la reunió del Consell, en relació amb el fet que el PSOE ha arrabassat a Compromís la batllia d'aquest municipi amb el suport del PP i aprofitant que calia triar nou batlle a causa de la defunció de la batllessa, Immaculada Escrivà Fayos, el 29 d'octubre. La vice-presidenta ha recordat que Compromís era la força política més votada a Palma, amb quatre regidors, i ha dit que aprofitar la mort prematura, a 47 anys, de la batllessa per fer un pacte entre el PP i el PSOE perquè la batllia fos del PSOE, que té la meitat de regidors que Compromís, estava fora, políticament, del pacte del Botànic. Al juny, la subcomissió bilateral entre el PSPV-PSOE i Compromís sobre els pactes locals va acordar d'instar tots els representants dels dos partits a reproduir governs com el del pacte del Botànic als respectius municipis. D'aquesta manera, en el cas que en algun municipi la candidatura socialista o de Compromís rebés la batllia gràcies a la dreta per acció

—amb un pacte signat— o per omissió —amb els seus vots—, ambdues formacions polítiques es comprometien a obrir expedients sancionadors d'expulsió als regidors que hi haguessin participat. Oltra ha anunciat que Compromís demanarà que es torni a la normalitat política, a l'acord polític i a la lleialtat política, que és complir els pactes que es van acordar abans de la constitució dels ajuntaments l'estiu passat.

L'estat espanyol invertirà vuit milions d'euros a les Illes per la fallida de Thomas Cook. El govern espanyol invertirà vuit milions en projectes per a millorar les zones de les Illes afectades per la fallida de Thomas Cook. Mallorca rebrà cinc milions d'euros, mentre que a Eivissa es destinaran 1,6 milions i a Menorca 1,4. La presidenta de les Illes, Francina Armengol, i la ministra d'Indústria, Comerç i Turisme espanyola, Reyes Maroto, han signat el conveni que determinarà els ajuts que arribaran als municipis. Aquest acord és un dels punts que recull el real decret llei de

mesures urgents del govern espanyol per a pal·liar els efectes de la fallida del tour operador britànic Thomas Cook. La presidenta ha agraït a la ministra espanyola que l'executiu en funcions de Pedro Sánchez complís les promeses i els compromisos, en aquest cas amb les Illes, un territori 'fràgil' que calia cuidar i que aportava una gran rendibilitat a la resta de l'estat.

LA XIFRA

466.000 euros van gastar els partits andorrans a les passades eleccions generals, segons les dades que ha presentat el Tribunal de Comptes. Les formacions rebran 173.000 euros pel nombre de vots i consellers generals aconseguits.

TAL DIA COM AVUI

El 22 de novembre de 1975, dos dies després de la mort de Franco, Juan Carlos I era coronat rei d'Espanya. D'aquesta manera, es complia el disseny del dictador, que havia preparat el Borbó per convertir-lo en el seu successor. Deixava una monarquia feta a mida.

JORDI PINA

‘Jo m’esperava entre quatre anys i vuit’

L’advocat de Jordi Sànchez, Jordi Turull i Josep Rull publica ‘El judici de la meva vida’ (Columna)

ALBERT SALAMÉ

ANDREU BARNILS

Jordi Pina (1965) és un dels advocats del procés. És l’advocat de Jordi Sànchez, Josep Rull i Jordi Turull, tres dels consellers del govern del Primer d’Octubre condemnats a nou anys, onze i mig i dotze, respectivament. Pina ha escrit ara el llibre *El judici de la meva vida* (Columna), en què explica en primera persona, amb estil propi i molt viu, l’experiència des de primera línia. És un Pina emocional, tot cor, que no amaga les seves frustracions, els alts i baixos d’un procés amb detalls esfereïdors i silencis inevitables. VilaWeb va entrevistar ahir un dels advocats del moment.

—Dieu que és el judici de la vostra vida. En què us ha canviat?

—He vist una part de la justícia que no m’ha agradat gens, no me l’hauria imaginada. La vaig començar a intuir amb el judici del 9-N, però m’ha quedat molt més refermada. M’ha canviat en positiu conèixer de prop els presos i les preses. Gent fantàstica, propera i senzilla. També m’ha servit per a adonar-me que mai a la vida no em dedicaré a la política. I finalment, fa trenta anys que em dedico al penal i en aquest judici he vist determinades coses de dins la presó que m’han fet reflexionar, coses que amb ells he après a valorar.

—M’he plantejat si continuava en l’ofici o no’, dieu al llibre.

—M’ho vaig plantejar durant la instrucció. No era capaç de justificar ni d’explicar raonablement als familiars dels presos, perquè ho poguessin entendre i es poguessin reconfortar, perquè les seves parelles o els seus pares eren tancats. I quan et passa això alguna cosa et balla.

—Al final del llibre dieu que us esperàveu una condemna entre quatre anys i vuit, i que el moment de saber la sentència va ser una galleda d’aigua freda.

—La possibilitat final era prevista. Però hàviem estat molta estona fent comptes i ens esperàvem una pena inferior. Di-

He vist una part de la justícia que no hauria imaginat

No he anat al Suprem amb cap lliri a la mà

guem que ha estat una galleda d'aigua temperada, més que no freda. M'esperava entre quatre anys i vuit, sí. Tenint en compte com havia anat el judici i els fets imputats, havia de ser una sentència absolutòria, però érem conscients que hi hauria condemnes, i de manera molt clara, quan al final del judici no els van deixar en llibertat. Jo pensava que el tribunal no arribaria als dos dígits perquè seria una condemna molt severa i implicaria una reacció social. I em vaig fer un marc mental. Teníem molt clar que no condemnarien per rebel·lió, però hi havia conspiració per rebel·lió. Fas càlculs i el marc punitiu tenia aquest ventall.

—Heu perdut ingenuïtat sobre què és un estat?

—És això. Jo personalment no he anat al Suprem amb cap lliri a la mà. Però al començament d'aquest procés vam voler mantenir les formes, perquè un vol que els seus clients surtin de la presó. I creiem que és més fàcil que et treguin de la presó si vas amb bones paraules. Però a partir d'un moment determinat, vam perdre la ingenuïtat. I la prova és que durant el judici hem dit coses al Tribunal que segurament no els han agradat gens.

—'No he tingut temps, o no l'he volgut trobar, per parar-me a analitzar si hauria estat millor no anar a declarar en aquell moment.' Què voleu dir amb això?

—Vull dir que encara no he tingut temps de parar-me a pensar, o no n'he volgut tenir, si hauria estat millor que Jordi Sánchez hagués anat a l'exili. Com a advocat, això sempre et passa pel cap: i si hagués fet verd i no blau? Òbviament, hi ha una cosa que sí que penso: tens una persona que fa dos anys que és a la presó, potser sí que hauria estat millor que hagués anat a l'exili. Però no hi he reflexionat. I explico que aquesta reflexió no l'he feta amb en Jordi. No sé per què. Suposo que no l'he volguda fer. Potser arriba la setmana que ve i ens asseiem als Lledoners i en parlem.

—Impressiona el dubte que teniu sobre la possibilitat que us enregistressin

d'amagat al locutori de Soto del Real quan parlàveu amb els presos.

—De dubtes no en tinc. Una altra cosa és que ho pugui provar. Però hi ha detalls. Arribaves a la presó, veies tots els locutoris buits i entraves en un qualsevol. Ah, no, et deien, al 27. En fèiem broma: és on tenen l'enregistradora. Teníem la sensació d'un gran germà que ens vigilàva i, de fet, com explico al llibre, ens dèiem coses en papers que ens ensenyàvem mig d'amagat a través del vidre. Les coses importants no ens les dèiem pel telèfon. Papers, mà i vidre.

—Sou molt dur amb el policia Pedro.

—No és just el que va fer aquest senyor durant la instrucció amb Lamela. Perquè aquest policia va dir que en Jordi Sánchez havia impedit que la comitiva judicial arribés a lloc. I ell sap que això que va dir no és veritat. Ell ho sap. Ni en Jordi Sánchez, ni jo. Ell. I ell sap que amb això Lamela els va enviar a la presó. Probablement aquest senyor ho celebrarà amb els seus col·legues i amics. I li diran: bravo, gràcies a tu han tancat aquests indesitjables a la presó.

—Expliqueu quan ploreu, en aquest llibre. Poc habitual que els homes ho expliquem, això.

—Què voleu que us digui. Hi deu haver gent que dirà 'aquest és un ploramiq'. Doncs a mi no em sap greu plorar. En aquesta vida no s'ha de plorar només als enterraments. Hi ha coses que et fan plorar d'emoció. Coses que et fan plorar de ràbia. He plorat d'emoció, he plorat de ràbia i em falta plorar d'alegria.

—Si Ciutadans i els unionistes haguessin guanyat la presidència el 21-D i haguessin entrat al govern de la Generalitat, els haurien tret de la presó. Tesi del senyor Pina.

—N'estic convençudíssim. Tampoc no cal donar-hi gaires voltes: si mantenien a la presó els membres d'un govern perquè hi havia risc de reiteració delictiva, però al final és presidenta una senyora que ens vol fer parlar a tots en castellà i eliminar tota la simbologia, aquest risc

*He plorat d'emoció,
he plorat de ràbia
i em falta plorar
d'alegria*

ALBERT SALAMÉ

desapareix. Amb un altre govern, el risc desapareixia. Hi ha altres companys de defensa que pensen igual. Si Ciutadans hagués guanyat la presidència, els haurien tret de la presó.

—Al llibre s'entén que dieu que Carles Mundó i Meritxell Borràs no van entrar a la presó perquè havien deixat la política.

—Home! Si tingués tan clara la primitiva, ja hi jugaria. Per descomptat. No hi ha cap altra explicació. No vull ofendre cap jutge, però que m'ho demostrin. La diferència entre Carles Mundó, conseller Justícia, i Josep Rull, conseller de Territori, són deu anys i mig de presó. I tots dos membres del mateix govern. El fiscal Fidel Cadena deia que els del banc del darrere no els havien acusat de rebel·lió perquè no tenien *tweets*. M'agrada que em justifiquin les coses amb una mica de rigor. Que em prenguin el pèl, no.

—Expliqueu que us vau trobar fiscalitzant el programa electoral de Junts per Catalunya.

—Sóc jo, que vaig demanar de veure què deia el programa, sí. Jo tinc unes perso-

nes a la presó. I jo vull que en surtin. Ara, és molt bèstia que un advocat penalista miri què diu un programa electoral.

—Vau haver de fer canvis al programa?

—Vaig esborrar alguna paraula malsonant com 'república', crec que era. Paraulotes gruixudes d'aquestes. Alguna d'aquestes que potser no calia. En un dels informes, ara no recordo quin, en fase instructora, el ministeri fiscal parlava del programa electoral de Junts per Catalunya. No va ser sobrer que ens el repasséssim.

—Us decep, el PSOE?

—Força, sí. Perquè amb el PP ja venia decebut de casa. Amb el canvi de govern penses que les coses poden canviar. Em deceben perquè no han fet res per deixar sense efecte les presons provisionals. Això em decep de debò. Entenia que eren progressistes.

—Quins són els grans moments del judici, segons Pina?

—Si he de resumir els dos anys en dos moments, per mi colpidors, són dos si-

lencis. Primer, el silenci de l'emissió dels vídeos. Un silenci sepulcral. I les cares, incloent-hi el somriure de l'advocat de Vox, Pedro Fernández, mentre apareixien els policies pegant. Un somriure d'orella a orella. I el segon silenci va ser el silenci de respecte dels al·legats finals. Per mi va ser brutal. Jo no coneixia l'al·legat. Ni el dels meus clients. Ells em van dir que me'ls dirien. I els vaig dir que no. Jo no sóc ningú per dir-los com s'han de dirigir a la ciutadania i a un tribunal que els demanava disset anys de presó. Em sembla que els vaig dir: mentre no digueu que tot el que ha dit en Pina no val, ja n'hi ha prou.

—Ha estat un judici just?

—No. I ho he dit als responsables d'Amnistia Internacional Espanya. Des del respecte. Si jo defensés que ha estat un judici just, estaria perquè em tanquessin. M'he passat tot el judici empenyent i protestant. Com puc dir que és just, si vaig començar dient al tribunal que no eren imparcials, que tinc recusat el jutge instructor per haver parlat en primera persona de l'assetjament que patim i un altre magistrat perquè des de la seva associació de jutges se'n foten, dels meus clients, i ell és qui denegava la llibertat dels acusats? Com puc dir que és just, si considero que el tribunal competent no era el Suprem, sinó el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya? Si no em deixen veure vídeos. Si quan un policia, rient-se de mi, em menteix a la cara, faig un comentari desafortunat i, a sobre, em renyen a mi. Si el jutge em diu 'jo us puc tallar, però al revés no'. Si diu a la Marina 'esteu errant l'estratègia judicial', si diu al Benet Salellas 'doncs molt millor'... Potser estic equivocant i demà el Tribunal Europeu de Drets Humans diu que ha estat un judici just. Segurament Amnistia diu que és just perquè des d'uns estàndards internacionals estan avesats a judicis molt més bèsties, en països molt més bèsties. Per comparativa, formalment ha estat impecable. Però si hi grates, hi ha hagut injustícies. Ho he dit per escrit, i els ho he tornat a dir, que no han tractat de

la mateixa manera els testimonis de la defensa que els de l'acusació, que no ha respectat el dret sagrat d'igualtat d'armes. Si tot això ho puc provar davant el Tribunal Europeu de Drets Humans, costarà molt que digui que ha estat un judici just.

—Hi ha hagut converses entre PSOE i els presos, aquests mesos?

—Amb els meus? No. Que jo sàpiga, no. També hi ha moltes coses que no tenen cap obligació d'explicar-me, a mi. Però amb els meus, ja us dic que no ha vingut ningú del partit socialista a parlar-hi.

—Ara com els traiem? Espero que formin part del de les converses: referèndum, investidura, presos, exiliats, etc.

—Crec que no això no passarà. I nosaltres no ho hem demanat mai. Recordo perfectament una entrevista amb Susanna Griso en què vaig dir que els meus clients no eren moneda de canvi de cap investidura. I estan tancats en banda, els presos. Nosaltres, els advocats, hem de fer servir les eines que tenim: vigilar que la junta de tractament faci el tractament correcte, per exemple. I si des d'un punt de vista polític es fan coses, ben vingudes siguin. Però, sincerament, en què pensem? Que hi haurà una amnistia? Que hi haurà un indult? Em costaria de creure que el govern del PSOE pensi en això, la veritat.

—I per acabar, com veu el procés el senyor Pina?

—Hi ha una cosa que em fa molta por, que la gent s'oblidi dels presos i les preses. Ara que hem fet uns passos molt importants, que la gent es desengresqui. Vull que la gent continuï sortint al carrer. Pacíficament i democràticament. No m'agradaria que la gent deixés de reivindicar-los. Si no, l'esforç i el sacrifici que han fet set homes i dues dones, més els de l'exili, què? Ara seria molt roï per part nostra deixar-los allà als Lledoners, al Puig de les Basses i al Mas d'Enric. I penso que tard o d'hora ens en sortirem. Al final acabarà sortint, tot això. ■

No he tingut temps de parar-me a pensar si hauria estat millor que Jordi Sánchez hagués anat a l'exili

Si jo defensés que ha estat un judici just, estaria perquè em tanquessin

Una barricada als carrers d'Hong Kong amb la cara de la primera ministra, Carrie Lam. EFE

Hong Kong: eleccions enmig del caos

Eleccions Les eleccions locals d'aquest diumenge posaran a prova el suport al moviment democràtic i al govern de la Xina

REDACCIÓ

Els ciutadans d'Hong Kong elegeixen aquest cap de setmana els divuit consells locals en què es divideix la ciutat. En total, elegiran 452 consellers de districte. Quatre milions de ciutadans tenen dret de vot en aquestes eleccions que posaran a prova el suport tant al moviment democràtic com al govern de la Xina.

Les eleccions arriben després de setmanes d'una tensió extrema als carrers i marcades per la prohibició del

govern que hi participi Joshua Wong, el dirigent demòcrata de la ciutat més conegut. En les darreres eleccions locals, els partits pro-xinesos van guanyar clarament, amb 783.000 vots sobre els 540.000 aconseguits pels moviments democràtics. Com a resultat, avui els pro-xinesos manen a disset consells locals dels divuit que hi ha. Qualsevol canvi en aquestes xifres, tant de participació com de resultats, serà llegit com un suport al moviment democràtic que des de l'estiu passat promou concentracions setmanals i ara gairebé

Els partits democràtics presenten candidats a totes les circumscripcions, cosa que no havia passat mai

diàries, les quals aquestes darreres setmanes han derivat en greus enfrontament amb la policia i en amenaces directes del govern xinès.

D'entrada, en aquestes eleccions hi ha un canvi significatiu, que és que els partits democràtics presenten candidats a totes les circumscripcions, cosa que no havia passat mai. I, també per primera vegada, hi ha una mínima coordinació entre ells que permet d'optar conjuntament pel candidat que té més possibilitats de derrotar els pro-xinesos.

És veritat que els consells locals són l'esglauó més baix de

Una pintada en què es pot llegir 'lluita per la llibertat', enmig de vidres trencats. EFE

la política oficial a Hong Kong i en un context normal aquestes eleccions cridarien poc l'atenció, comparades amb les eleccions al Consell Legislatiu, el parlament de la ciutat. Però en aquest cas, tothom està convençut que qualsevol resultat favorable al moviment democràtic causaria molt de nerviosisme al govern d'Hong Kong i faria créixer la crispació amb el govern xinès.

Precisament, aquesta setmana, la tensió política ha arribat al punt màxim quan el Congrés del Poble xinès ha avisat que estava disposat a imposar les seves institucions a Hong Kong, malgrat que els acords amb el Regne Unit ho impedeixen. Reaccionant a una decisió adoptada dilluns pels tribunals d'Hong Kong que anul·lava la prohibició del govern de portar màscares a les manifestacions, el parlament xinès va amenaçar les institucions de la ciutat, i

concretament el seu sistema judicial, basat encara en la tradició britànica, si continuaven prenent mesures que Pequín considera contràries als seus interessos.

Una victòria dels partits democràtics a les eleccions als consells locals no entra pas dins les previsions, però si passés, tindria un impacte directe en l'elecció del cap de govern. Aquesta elecció es fa mitjançant un sistema complicat destinat, precisament, a impedir que el candidat tingui el vist-i-plau de Pequín. I com a part d'aquest sistema, dels 1.200 electors que acaben triant el cap de govern, n'hi ha 121 que formen part de la llista o el grup guanyador de les eleccions als consells local. El sistema atorga tots els vots a un sol partit, partint de la convicció que sempre guanyaran els pro-xinesos. Però ara això podria girar-se'ls en contra,

tot causant una crisi política, encara que els recursos per a nomenar un dirigent al gust de Pequín continuen essent importants. Per això, una de les demandes dels manifestants és precisament que es facin unes eleccions lliures i s'elegeixi el cap de govern per votació universal.

Una de les grans incògnites de les eleccions de diumenge és si es reproduiran els incidents als centres de votació. Aquestes dues darreres setmanes, la ciutat ha estat col·lapsada pels manifestants, que han tallat carrers i avingudes, han anul·lat túnels i han blocat la xarxa de tren i metro.

El govern d'Hong Kong ha dit que tenia preparada tota la policia antiavalots per desplegar-la en els centres electorals si ho considerava necessari. Una perspectiva que, més que no pas tranquil·litzar, posa en tensió els

manifestants. Aquesta setmana, sobretot a la Universitat Politècnica, s'han viscut alguns dels incidents més greus de tots els mesos de mobilització i les denúncies contra la brutalitat policíaca han estat intenses.

Aquesta violència, fins i tot, ha fet dubtar les autoritats si continuar amb el procés electoral o bé aturar-lo. Finalment, han decidit de tirar endavant amb unes eleccions pensades només per a la gestió dels afers més locals de les comunitats que integren l'ex-colònia britànica. És a dir, que els col·legis obriran les portes. Caldrà veure si els votants dipositaran en les urnes unes butlletes pensant solament en la recollida del fem i les rutes de l'autobús o bé si, com alguns esperen, la votació esdevindrà un referèndum sobre el futur de la ciutat i la seva relació, discutida, amb la Xina. ■

Fotografia d'un acte del grup de suport. CEDIDA

La detenció d'en Mario: assaltat al cotxe quan tornava de la manifestació

Repressió El jove cerdanyolenc és dels pocs detinguts per les manifestacions contra la sentència que encara és a la presó

ARNAU LLEONART FERNÀNDEZ

El 16 d'octubre, dos dies després d'haver-se publicat la sentència contra el procés, milers de persones es van aplegar al voltant del Departament d'Interior i van sorprendre amb una pluja de paper higiènic. Era una protesta per l'actuació policial de la nit anterior: la concentració amb espelmes havia acabat en una batalla campal per l'Eixample de Barcelona, amb detencions i ferits. L'endemà, l'ambient era encara més tens. Hi havia

ràbia per unes condemnes que criminalitzaven la protesta pacífica i la inacció d'un govern que havia reaccionat a la sentència enviant la policia contra els manifestants. Per això les piles de paper higiènic no van trigar a convertir-se en el combustible perfecte per a encendre barricades i omplir de fogueres el centre de Barcelona. Vora dos quarts de dotze, la Marina, una noia de Terol que ara viu a Cerdanyola del Vallès, va rebre la trucada d'en Mario, el seu xicot, que havia anat a la manifestació. Inquiet, li demanava si el podia recollir en

No s'imaginaven que poques hores després serien assaltats i que en Mario seria detingut

cotxe a Barcelona i van quedar que es trobarien a l'Arc de Triomf, lluny del focus de les protestes. No s'imaginaven que poques hores després serien assaltats i que en Mario seria detingut.

Circular per Barcelona era tota una odissea. Els aldarulls havien deixat un munt de carrers tallats i va trigar més d'una hora a arribar al lloc. Va aparcar el cotxe a l'estació del Nord i, una vegada va haver recollit en Mario, van posar rumb de tornada a casa. Quan no feia ni deu minuts que circulaven, van haver de frenar en sec. Una moto els havia

Segona nit d'enfrontaments al centre de Barcelona.

ALBERT SALAMÉ

avançat i s'havia aturat just davant el cotxe. Ràpidament, va aparèixer un altre cotxe davant seu i en van baixar uns homes que es van abraonar contra ells. Els deien a crits que abaixessin les finestres, que els donessin les claus del cotxe i que ella posés les mans al volant. 'No sabia què fer, mirava en Mario perquè no sabia què passava. Al principi vaig pensar que era un grup que em volia robar el cotxe, tot va ser molt ràpid.' Ha passat un mes, però a la Marina encara se li trenca la veu quan en parla. Espantada, va fer-los cas i la resposta que van rebre va ser que van escanyar en Mario prement-li una porra extensible contra el coll i que els van fer sortir del cotxe.

Fins que no va veure la porra extensible la Marina no va caure que els homes que els

havien assaltat eren agents de paisà dels Mossos d'Esquadra. Feia hores que la manifestació havia acabat, què passava? A la comitiva policíaca encara s'hi va afegir un altre cotxe, aquesta vegada amb logo-tip. Una vegada fora, els van fer posar les mans sobre el vehicle i els van escorcollar. 'Ens ho van prendre tot, les meves coses i les seves, i ens van escorcollar tot el cotxe', recorda. Mentre examinaven el vehicle, la Marina va sentir com altres agents parlaven entre ells i es preguntaven si el noi que buscaven era en Mario. No ho tenien clar. I ells dos, amb la vida aturada enmig de l'Eixample aquella matinada d'octubre, esperaven abraçats que els policies decidissin què fer.

El següent pas va ser separar-los i fer-los tota mena de

'Treballes?', 'On vius?', 'Quant de temps fa que vius a Catalunya?', 'Viviu en una casa okupa?', 'Formeu part d'algun grup?', 'Vosaltres heu organitzat tot això?'

preguntes, algunes d'insòlites: 'Treballes?', 'On vius?', 'Quant de temps fa que vius a Catalunya?', 'Viviu en una casa okupa?', 'Formeu part d'algun grup?', 'Vosaltres heu organitzat tot això?'. 'No sabia què volien dir amb "tot això". Vaig respondre a tot amb sinceritat. No sé si és el que havia de fer, però en aquell moment estava molt espantada', reconeix. Una hora després, un agent se li va acostar per dir-li que s'emportaven en Mario. Va ser aleshores quan va patir un atac d'ansietat.

'Van fer entrar en Mario al cotxe de la policia secreta i em van demanar si estava bé per tornar a casa conduint. Havien vist que jo no hi pintava res, allà, que senzillament venia de casa, i durant una estona els agents van inten-

Familiars i amics dels empresonats per les protestes contra la sentència. A l'esquerra, amb els cabells de color blau, hi ha la Marina. ACN

tar calmar-me perquè tenia un atac d'ansietat increïble.' Quan es va veure amb forces, va conduir cap a casa. Hauria anat a avisar el pare d'en Mario, però era tard i, a més, la policia li havia dit que ja l'avisarien ells. No ho van fer. Cap a les tres de la matinada, la Marina va rebre la trucada d'en Mario, que estava preocupat per si havia pogut arribar bé a casa. Només van poder parlar un minut o dos i ell va intentar calmar-la dient-li que tot aniria bé. El 18 d'octubre, en Mario va comparèixer a la Ciutat de la Justícia, però va seguir la recomanació de l'advocada d'ofici i no va declarar. El jutge va ordenar presó sense fiança contra ell i aquell mateix dia van buscar un altre advocat.

Sol a Quatre Camins

L'endemà de l'ingrés a la presó, la Marina ja el va po-

der visitar i van reviuire les hores prèvies. 'Ell és molt bon noi. Li agrada molt la música, llegir i la política. S'indigna molt per qüestions laborals, per la situació de la sanitat, de l'educació... També és molt amant dels animals, fa uns mesos va rescatar un gos i l'estem cuidant. Fa poc ha demanat una dieta vegana a la presó, però no sé si li han concedit', explica. Ell no ho era, de vegà, però a la presó té molt de temps per a pensar i qüestionar-s'ho tot.

Al principi, la família va preferir de mantenir un perfil discret per recomanació de l'advocat. Els va dir que pel seu aspecte físic –porta una cresta– ja el tractaven diferent i que valia més no fer gaire pressió mediàtica. El 25 d'octubre, va tornar a comparèixer davant el jutge, i com que no el va deixar sor-

Mentre en Mario espera, la Marina pren la paraula per denunciar públicament el cas

tir, han decidit no callar més i denunciar el cas. 'Ens feia por que pogués afectar el cas, però hem vist que si no fem pressió, voldran tenir-lo a la presó més temps', diu.

Aquestes darreres setmanes, l'Audiència de Barcelona ha alliberat els altres empresonats per les manifestacions que hi havia a Quatre Camins. De moment, ell haurà d'esperar. Després d'haver deixat l'advocat d'ofici van contractar-ne un de Som Defensors, però veient que altres presos

sortien i ell no, la família va canviar-lo per un tercer en qui confiaven més. 'L'advocat privat és molt més actiu, esperem que la setmana vinent o a començament de la següent estimin el recurs i el deixin en llibertat', confia.

Mentre en Mario espera, la Marina pren la paraula per denunciar públicament el cas. Ho va fer a la conferència de premsa a Barcelona de familiars i amics dels detinguts, i ho continuarà fent fins que la causa quedi arxivada. ■

Caos a Bolívia: entre la transició i el retorn a temps foscs

L'Aravot La situació actual del país obre un panorama incert que difícilment es resoldrà simplement amb unes eleccions

SEDA HAKOBYAN | ALEXANDRE SOLANO

La setmana passada s'exiliava a Mèxic el president bolivià Evo Morales, l'últim supervivent de la 'marea rosa' que va dur un tomb progressista a l'Amèrica Llatina a començament de segle.

Després de pressions militars i setmanes de protestes, l'oposició hi ha pres el poder, teòricament amb l'únic objectiu de dirigir el país cap a unes noves eleccions. Tanmateix, l'executiu té un clar tarannà ideològic, oposat al govern Morales, i ha acomplert una dura repressió, que ha causat més de trenta morts i més de mil detinguts d'ençà del canvi de govern. Tot plegat fa difícil que arribi la solució simplement amb una nova votació.

Unes eleccions envoltades de polèmica

La situació actual comença el mateix dia de les eleccions, el 20 d'octubre. Els primers resultats apuntaven a una segona volta entre Evo Morales i l'ex-president Carlos Mesa, però després de vint-i-tres hores amb el recompte paralitzat, Morales passava a ser el clar guanyador sense necessitat d'una segona votació.

L'oposició ja havia fet protestes després de l'aturada i amb el nou resultat van acusar el govern de frau electoral. La demanda d'unes altres eleccions es van reforçar amb l'informe de l'Organització dels Estats Americans (OEA), segons la qual en el recompte hi havia irregularitats i un canvi de tendència sospitosos. Finalment va intervenir-hi

l'exèrcit i Morales convocà eleccions per evitar un conflicte més gran. Però els militars no en van tenir prou i Morales s'hagué d'exiliar a Mèxic.

Hi ha organitzacions que han posat en dubte que hi hagi hagut frau, perquè el canvi de tendència podia ser explicat pel fet que les actes que arriben més tard són les del món rural, on el suport del Moviment al Socialisme (MAS), el partit de Morales, és molt més gran; alhora, el CEPR mostrava, amb cinc-cents simulacions, que la victòria abans de la parada del recompte 'no era només possible, sinó probable'.

Un avenç social amb ombres democràtiques

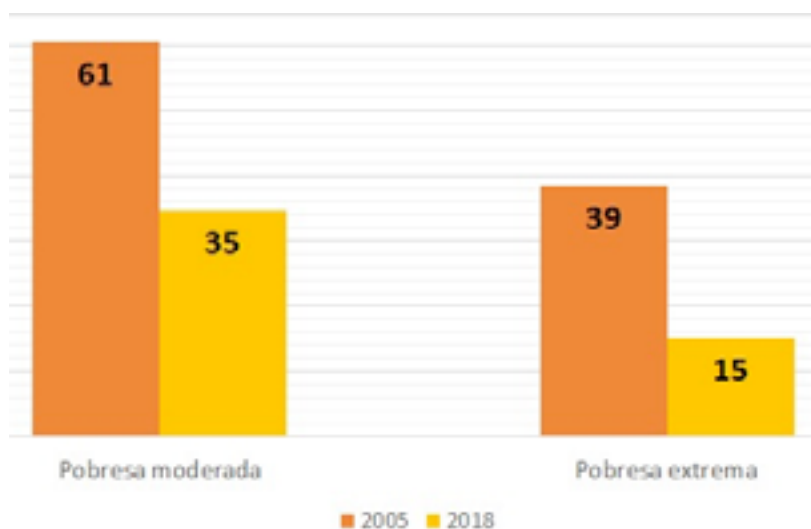
D'ençà que es va fer càrrec del govern, l'any 2006, a Bolívia hi ha augmentat el salari mínim -d'uns 58 euros a 277- i s'hi ha reduït considerablement la desigualtat i la pobresa. Cal tenir en compte que la pobresa extrema afectava tres vegades més els indígenes que no pas els que no ho eren.

El govern Morales també va posar èmfasi en l'educació i va construir cinc mil escoles, quasi tantes com s'hi havien creat en cent vuitanta anys de república. A més, es va impulsar una campanya d'alfabetització, que va fer passar la població analfabeta d'un 13,3% –quan va començar el mandat– a declarar el país 'lliure d'analfabetisme' el desembre del 2008. En aquest cas, els indígenes eren el 92% de les persones que no sabien llegir.

Tanmateix, Morales també ha estat acusat d'augmentar sense mesura el poder presidencial i de forçar la llei quan

XX
 XX EEE

Dades de l'Institut Nacional d'Estadística de Bolívia. vw

Dades de l'article 'La batería del planeta: el litio de los salares andinos'. Global Affairs and Strategic Studies. Universitat de Navarra. vw

li ha convingut. Un dels exemples més clars és les manobres per a esquivar el límit de mandats presidencials.

Malgrat que hi ha el límit de dos mandats, Morales ha estat tretze anys al poder (i encara havia d'estar-n'hi quatre més). El 2013 es va tornar a presentar al·legant que amb una nova carta magna, aprovada quatre anys abans i que refundava l'estat, es començava a comptar de zero. La decisió fou avalada per la justícia. I, més tard, per a poder tornar-se a presentar, va convocar un referèndum constitucional per a suprimir el límit de mandat. Però el

resultat va ser negatiu: els interessos del president van ser refusats per poca diferència de vots (el 51,3 contra el 48,7%).

Tanmateix, un recurs al Tribunal Constitucional anul·lava els articles de la llei electoral amb l'argument que prevalia el dret del president de ser elegit i del poble d'elegir-lo. Amb aquest canvi, hauria pogut ser triat indefinidament malgrat l'oposició de la població.

Els recursos naturals, una explicació de la crisi?

L'arribada de Morales al poder, a més dels avenços socials, també va implicar

un gran canvi en la política econòmica. La primera acció que va acomplir quan va assumir el poder va ser decretar la nacionalització dels hidrocarburs, el gas i el petroli, cosa que va perjudicar els consorcis multinacionals que explotaven els jaciments.

Entre més recursos, el país té la reserva més gran de liti del món. És un mineral utilitzat en la indústria del vidre, de la ceràmica i especialment en les bateries de tota mena de ginyes electrònics, com ara mòbils, tauletes i automòbils elèctrics.

L'any passat, l'empresa pública Jaciments de Li-

ti Bolivians (YLB) formava un consorci amb l'alemanya ACY Systems per instal·lar una planta de producció de materials i bateries d'ió liti. I enguany signava un acord amb una empresa xinesa per explotar aquest mineral.

El liti és un dels minerals inclosos dins la llista de recursos dels EUA dels quals calia fomentar la localització i extracció per reduir la dependència respecte de la Xina, dins la guerra comercial que sostenen. D'ací ve que una part important dels partidaris del MAS hagin acusat els nord-americans de ser uns dels principals interessats en el canvi de règim i d'haver-lo fomentat.

Evo Morales mateix, en una conferència de premsa a Mèxic, va dir que la 'nacionalització dels recursos naturals, com el liti o el potassi, són el veritable fons polític del cop d'estat'. Les ombres de dubte difícilment desapareixeran després d'aquestes declaracions.

L'oposició més extrema fa seu el poder

El 12 de novembre la senadora opositora Jeanine Áñez era proclamada nova presidenta interina de Bolívia, amb un procés marcat per la polèmica. Morales dimitia després de les pressions de l'exèrcit i més tard plegaven el vice-president i els presidents i vice-presidents de les dues cambres.

Tanmateix, per a ser acceptades les renúncies, designar un cap provisional i convocar eleccions calia que ho aprovés la majoria absoluta de l'Assemblea Legislativa, és a dir, vuitanta-cinc legis-

ladors, però l'oposició només en té cinquanta-tres.

En aquesta sessió, la policia impedia l'entrada d'Adriana Salvatierra, presidenta del senat, i de més càrrecs del partit, quan encara no se n'havia analitzat la renúncia i, en tot cas, continuava essent senadora; mentrestant, dins de l'assemblea, sense el quòrum necessari, la senadora Jeanine Áñez, vice-presidenta segona de la cambra fins en aquell moment, es nomenava presidenta del senat i es proclamava presidenta interina per designació constitucional, d'una manera semblant a allò que va fer Juan Guaidó a Veneçuela.

Encara que el govern hauria de ser exclusivament per

a convocar eleccions, la nova presidenta ha format un executiu amb un tarannà ideològic clar: ultraconservador, de fort caràcter fonamentalista religiós i sense cap indígena, malgrat que són més de la meitat de la població.

La candidatura del partit d'Áñez només ha obtingut un 4% dels vots en aquestes eleccions i ella no ha estat reelegida. Tanmateix, continuava essent senadora fins al gener, quan els nous legisladors haurien assumit el càrrec. El suport l'ha trobat principalment al carrer, amb una figura clau de les protestes: Luis Fernando Camacho, que va aparèixer al balcó quan es va presentar la presidenta autoproclamada.

Fernando Camacho, conegut com el 'Macho Camacho' ['Masclle Camacho'], cap del Comitè Pro Santa Cruz i representant de la burgesia local ha fet un discurs racista, anticomunista i ultrareligiós, amb crides constants a Déu i a 'expulsar Satanàs de Bolívia'.

Unes altres eleccions?

El nou govern ha començat a aplicar canvis a l'estat, tot i que està de manera interina. En teoria, ha de convocar eleccions abans de noranta dies. Entre més accions, ha reformat la cúpula militar i ha aprovat un decret que eximeix l'exèrcit de responsabilitats penals, fet que dona total impunitat a les protestes. Cal

remarcar, a més, que s'ha creat una fiscalia especial per perseguir tot de càrrecs del MAS, acusats de subversió i sedició.

Els nous dirigents han blocat el funcionament normal de les institucions. L'Assemblea Legislativa, que volia debatre les renúncies aquest dimarts, va suspendre la sessió 'en nom de la pacificació', mentre Morales denunciava la presència de militars davant el parlament.

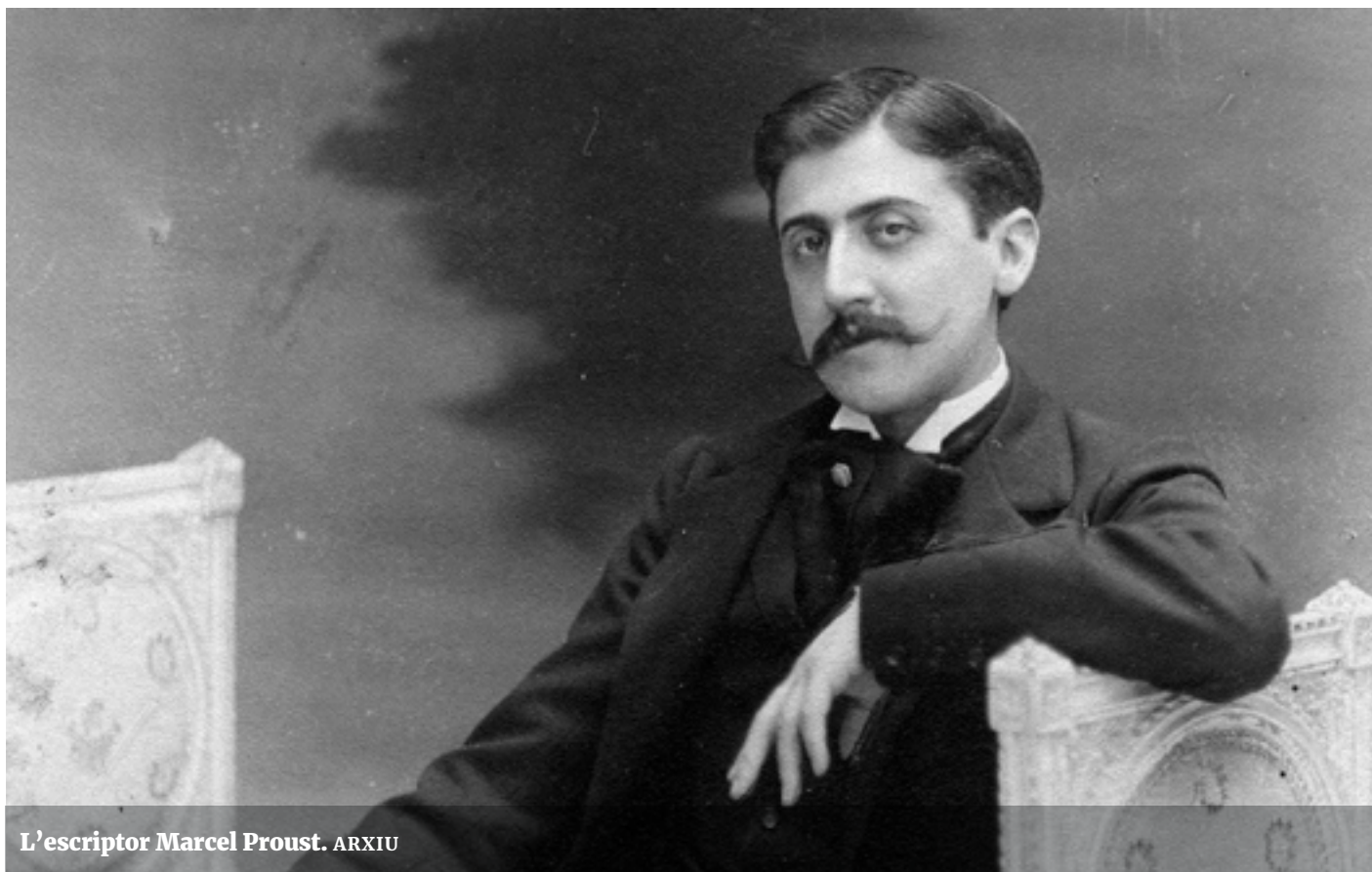
Un fet que cal destacar és que l'oposició a Morales era més heterogènia que no pas els actuals governants, amb la mobilització dels estudiants de la Paz arran dels dèficits democràtics i alguns grups d'indígenes descontents amb algunes decisions, com ara la construcció d'una carretera al parc natural Isiboro-Sécure. Aquests sectors, tot i participar inicialment en les protestes, tampoc no sembla que donin suport al govern de facto. Encara menys tenint en compte que s'han multiplicat els atacs racistes i la cremada de la bandera wiphala, la dels pobles originaris.

Per tant, aquesta oposició sap que en condicions normals difícilment guanyaran a les urnes, especialment, el sector minoritari i ultraconservador que té el poder ara. La incògnita és si el país es podrà dirigir cap a una transició ordenada amb unes noves eleccions en què tothom accepti el resultat, o bé si la situació continuarà degradant-se, amb una repressió creixent, que porti cap a un règim cada vegada més autoritari al cor de l'Amèrica del Sud.

Aquesta oposició sap que en condicions normals difícilment guanyaran a les urnes, especialment, el sector minoritari i ultraconservador que té el poder ara

L'oposició celebrava la presidència cridant: 'La Bíblia torna al Palau'. Luis Fernando Camacho, amb la gorra, al costat de la presidenta autoproclamada. EFE

L'escriptor Marcel Proust. ARXIU

Proust, un clàssic que va molt més enllà d'una insípida magdalena

SEBASTIÀ BENNASAR

L'editorial Proa publica els tres primers volums de 'A la recerca del temps perdut' en traducció de Valèria Gaillard

Marcel Proust (1871-1922) ha tornat a casa nostra i sembla que aquesta vegada posa els fonaments per quedar-se ben arrelat a la nostra cultura. L'editorial Proa acaba de publicar els tres primers volums de la seva obra magna, *A la recerca del temps perdut*, en traducció de

Valèria Gaillard. Noves cobertes, tapa dura, il·lustracions pensades per a l'ocasió i la recuperació dels dos primers volums (*Pel cantó de Swan* i *A l'ombra de les noies en flor*) juntament amb la publicació del tercer, *El costat de Guermantes*, fan preveure que aquesta vegada el repte és seriós i la intenció de dotar

els lectors catalans d'aquesta obra mestra de la literatura universal, ferma. De fet, el quart volum dels set que va escriure Proust és previst per a la tardor del 2021, i això implica que Gaillard s'hagi de posar tot seguit a treballar per tenir-lo llest. La intenció de la traductora i periodista cultural és fer tots set volums, perquè per a ella la traducció de Proust dóna sentit a tota la seva vida.

'Vaig començar la traducció després d'haver llegit la

novel·la, que em va deixar totalment fascinat. Recordo que va ser en un viatge a Londres, ja podia ser a qualsevol lloc que jo era dins la novel·la, va ser com un forat negre que em va xuclar i vaig trobar-me identificada en molts aspectes, és una novel·la molt rica i que obre tot un món i quan vaig acabar volia ensenyar-ne un fragment a una amiga.' Aquest va ser el detonant per a començar la traducció, perquè no en trobava cap en català. La versió de Jaume Vi-

*A la recerca del temps perdut I***MARCEL PROUST**
Pel cantó de Swann

Traducció de VALÈRIA GAILLARD

*A la recerca del temps perdut II***MARCEL PROUST**
A l'ombra de les noies en flor

Traducció de VALÈRIA GAILLARD

*A la recerca del temps perdut III***MARCEL PROUST**
El costat de Guermantes

Traducció de VALÈRIA GAILLARD

Cobertes de les tres primeres parts de l'obra 'A la recerca del temps perdut', de Marcel Proust, publicades per Proa amb il·lustracions de l'artista Sonia Alins. GRUP 62

dal Alcover estava ja fora del mercat i Gaillard va haver de recórrer a la castellana de Salinas per mostrar-la a la seva amiga.

Proust va escriure la seva obra magna entre 1908 i 1922. Els tres darrers volums es varen publicar de manera pòstuma. I és clar, com passa a l'obra dels genis —la denominació com a tal prové de Gaillard—, ha esdevingut un clàssic de la literatura contemporània. 'En realitat l'obra tracta de molts temes, de l'amor, del temps, de la memòria, de la mort, de l'amistat i és un fresc, una comèdia humana. Proust és un geni i tenia una visió molt fina de les relacions humanes i en aquest sentit no ha caducat res. A *Pel Costat de Guermantes* descriu una part d'una aristocràcia en decadència que

Proust va escriure la seva obra magna entre 1908 i 1922. Els tres darrers volums es varen publicar de manera pòstuma

avui ha desaparegut, però en realitat parla de personatges que trobem avui dia, d'enveges i rancors, de gelosia i amor. En realitat, és una obra que parla del sentit de la vida', assegura la traductora.

Però una cosa és el tema profund de la novel·la i una altra el seu argument, i en el cas de Proust ens trobem, sobretot, un narrador que vol ser escriptor i no sap sobre què escriure 'i aleshores va creixent i va coneixent diferents tipus d'artistes, un pintor, un escriptor, un compositor, i ell va aprenent i va veient i es pensa que mai no podrà escriure perquè creu que no té talent i al final s'adona, en una mena de revelació epifànica, que ha de recrear la seva vida, i no tant recordar-la com crear-la a partir de la imaginació'.

Aquesta invocació a crear i a treure de cadascun de nosaltres la nostra mirada única del món, Proust la va aconseguir a còpia de crear una obra magmàtica que s'escampa com un torrent de lava amb múltiples bifurcacions i que canvia per sempre el territori que trepitja, amb una modernitat fora de tot dubte.

'Fa un segle, Proust ja va fer això que fan moltes sèries de televisió contemporànies amb molts personatges i moltes ramificacions, mostrar tot un seguit de personatges que van desenvolupant-se al llarg de set volums. Vas veient com creixen, com viuen i com van perdent el temps i veus moltes opcions, des dels qui es mantenen de manera diletant i no acaben de fer res amb la seva vida fins als artistes que fan de

la seva vida una obra d'art, que també és una manera de transcendir el temps i de ser immortals.'

Gaillard va començar la traducció després d'haver parlat amb Josep Maria Todó, qui li va explicar que *A la recerca del temps perdut* només la podia traduir algú que l'emprengués com un projecte personal. I així va ser, amb un primer fragment sota el braç, la traductora va contactar amb Bernat Puigtobella, que aleshores era l'editor de Proa, i va aconseguir el seu interès. 'Al final ho vam treure a la Butxaca perquè coincidia amb la traducció de Viena i vam pensar de fer una cosa diferent, més per al gran públic. Jo creia que estava molt bé, perquè l'objectiu sem-

pre ha estat donar a conèixer l'obra. Quan t'agrada molt una cosa, vols compartir-la, i vaig pensar que era fantàstic publicar en una edició assequible, per als estudiants. En aquell moment estudiava literatura comparada i la traducció de Proust també era una manera d'aprofundir-hi més, de passar-lo per la meua veu, de desarticular-lo i veure realment com era feta la seva prosa.'

En aquest sentit, la traductora explica: 'En principi, vull acabar els set volums, m'agrada acabar les coses i sóc molt perseverant. La traducció de Proust me la prenc com un acompanyament vital, perquè cada vegada em fascina aquesta finor psicològica, no me'n canso mai.'

'En principi, vull acabar els set volums, m'agrada acabar les coses i sóc molt perseverant. La traducció de Proust me la prenc com un acompanyament vital, perquè cada vegada em fascina aquesta finor psicològica, no me'n canso mai'

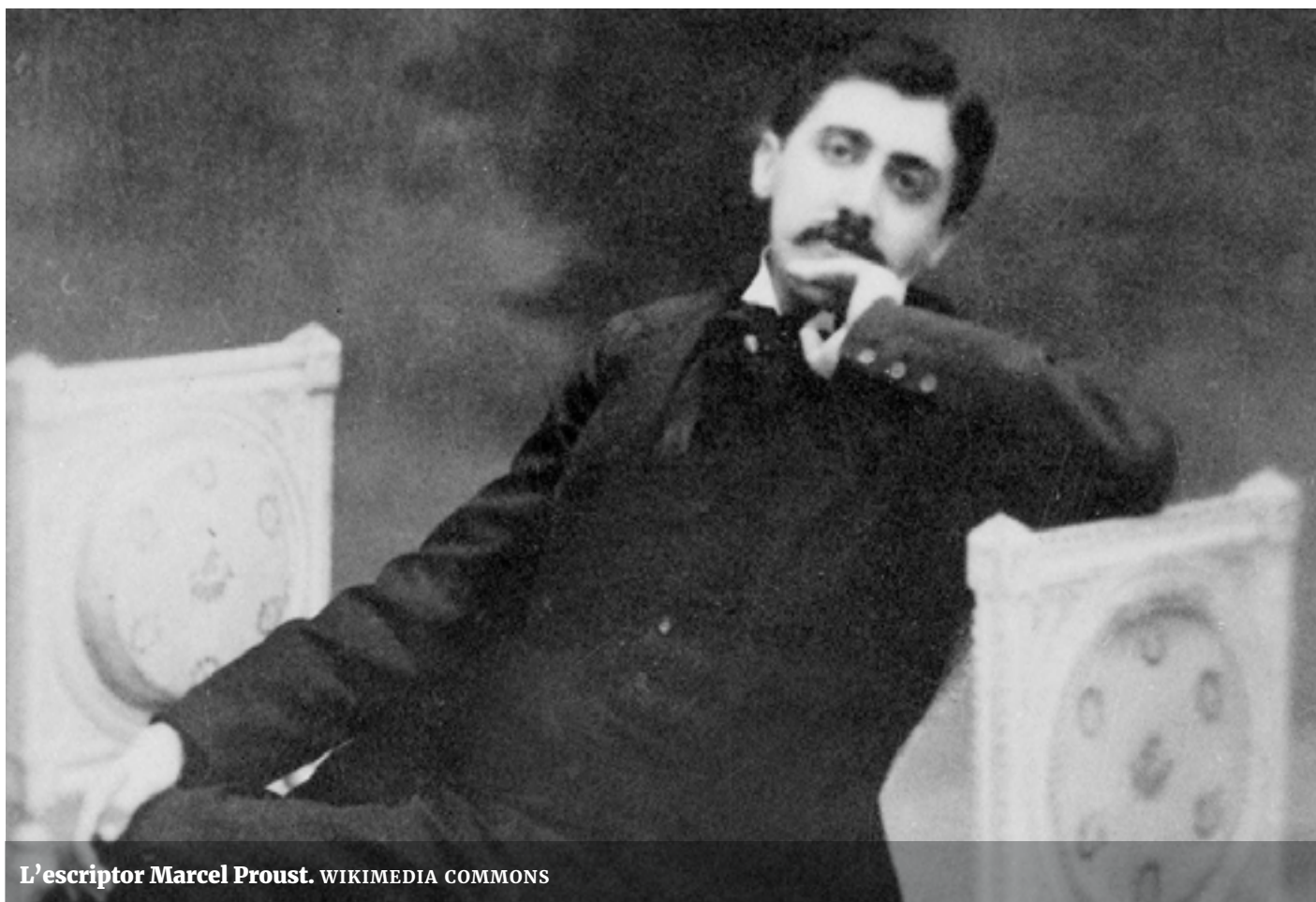
Una edició complicada que val un Goncourt

El procés d'edició de l'obra de Proust no va ser fàcil. L'escriptor va haver de finançar el pagament del primer volum, que es va publicar a les Éditions Grasset després d'haver estat rebutjat per l'editorial Gallimard. Aquest primer volum va assolir un gran èxit i Gallimard es va haver de disculpar amb l'autor per a publicar el segon volum, que va guanyar el premi Goncourt de 1919.

El premi no va estar exempt de polèmica, com ha demostrat l'escriptor Thierry Laget, que acaba de publicar en castellà el llibre *Proust, premio Goncourt*, amb el subtítol de *Un motín literario*, que precisament aquesta

Valèria Gaillard traduirà les set parts de 'A la recerca del temps perdut'. EP

L'escriptor Marcel Proust. WIKIMEDIA COMMONS

tardor també s'ha presentat a Barcelona i que demostra fins a quin punt els estudis sobre l'autor continuen publicant-se constantment a França.

Com passa amb tots aquests clàssics, un dels objectius principals és el de trobar-los lectors. Gaillard diu: 'Cal treure els prejudicis al voltant de l'obra. Molt sovint se la redueix a aquesta imatge de la magdalena que és la memòria involuntària que es desperta a través dels sentits, però aquesta manera de narrar ni tan sols és una cosa que s'inventés ell. Chateaubriand, a les seves *Memòries d'ultratomba*, ja parlava d'aquests records. Es tracta de treure reverència i por d'enfrontar-se a una

obra tan llarga, ja he dit que moltes vegades hi ha sèries llarguíssimes amb les quals perdem molt més temps que no pas llegint Proust. Aquí saps que trobaràs bon material perquè per això és un clàssic. S'hi ha d'anar sense por, perquè realment s'entén, el problema és que té un principi i has d'entrar-hi, has de donar marge, confiar-hi i pensar que et portarà per un camí meravellós. La veu del narrador és molt sinuosa, molt ramificada, però en aquest sentit és com una escriptura oral, t'has de deixar anar, escoltar-lo i jo crec que és una experiència molt gratificant. És el que passa amb els genis, que pots mirar a través dels seus ulls i et fan sentir que

Proust no desapareixerà i això també ho demostra el fet que acaba de publicar-se el primer volum de ponències de la Societat Catalana d'amics de Marcel Proust

t'eleves i veus el món d'una altra manera, et dona una mirada més profunda i al mateix temps hi ha aquesta invocació a crear. Al capdavant, és una obra que té molt d'humor i això de vegades s'oblida. Hi ha molt humor i moltes escenes hilarants, i això és un esquer. Hi ha humor i, sobretot, molt de talent.'

Proust no desapareixerà i això també ho demostra el fet que acaba de publicar-se el primer volum de ponències de la Societat Catalana d'amics de Marcel Proust, que inclou, entre altres textos, un article de Rafa Burgos sobre la Barcelona de Proust. És el que tenen els clàssics, que són capaços de fascinar a tot arreu.

Intempèrie: un festival per a dormir una nit al ras

Solidaritat La fundació Arrels proposa tallers, xerrades, concerts i teatre per a conscienciar sobre què vol dir dormir al carrer

REDACCIÓ

Què vol dir dormir al carrer? Quines dificultats tenen les persones sense casa? Hi ha una manera molt directa de descobrir-ho: passant una nit al ras. És la proposta que ha fet la fundació Arrels en forma de festival: l'Intempèrie, que es fa avui dissabte a la plaça de Margarida Xirgu de Barcelona. Hi haurà concerts, teatre, exposicions i xerrades, entre més.

És la primera vegada que Arrels organitza aquest festival multidisciplinari, que forma part de les tasques de sensibilització de la fundació. 'Amb aquesta acció volem anar més enllà del nostre públic habitual i arribar a tothom', explica Ferran Busquets, director de l'entitat.

Per arribar a gent de tota mena hi ha programades activitats ben diverses: tallers infantils, un contacontes, un espectacle de clown, concerts, espectacles poètics multidisciplinaris i representacions teatrals. Tot plegat, amb un fil conductor comú, que és l'objectiu del festival: donar a conèixer la realitat de les persones sense llar.

Aquesta realitat es pot entendre de diverses maneres i Intempèrie en proposa unes quantes, entre les quals destaquen les vivencials: al

final dels concerts, diverses persones que han viscut o viuen al carrer explicaran les seves experiències i, després, aquells qui ho vulguin podran quedar-se a dormir al ras. 'Volem que la gent s'adoni que, fins i tot essent un simulacre, és molt difícil dormir al carrer i que la dificultat que viuran no serà ni una mil·lèsima part del que pateix una persona sense llar', explica Busquets, qui afegeix que l'abisme entre el simulacre que es farà i la realitat d'una persona sense sostre és gairebé inabastable només pel fet que qui es quedi a dormir avui sabrà que en qualsevol moment pot aixecar-se i anar-se'n cap a casa.

Totes les activitats programades tenen una clara voluntat de mostrar i fer pedagogia sobre la realitat de les persones sense llar. Hi ha representacions d'obres de microteatre dirigides per l'actriu Ivana Miño en què participen persones ateses, voluntaris de l'entitat i actors professionals. Peces que evidencien que les persones sense llar 'no són pas persones diferents'. A més, la programació més llatinera és la musical, amb els grups The Penguins, que oferirà dos concerts, un per als infants i

Cartell d'Intempèrie. FA

un altre per als adults, Cesk Freixas, Natxo Tarrés, JU, Alex Bass i Itaca Band.

L'altre objectiu d'Intempèrie és recaptar fons per a desenvolupar les feines de la fundació. 'Som una entitat privada i el 70% dels nostres ingressos vénen de fons privats; aquestes peticions de donacions no són un "ajuda'ns" sinó un "utilitza'ns" per a ajudar les persones',

explica Busquets, que entén Arrels com una eina perquè la ciutadania ajudi les persones que dormen al carrer. Els fons recaptats es destinaran a fer front de les despeses corrents de dues-centes persones que són allotjades en diversos espais. 'En un dia com avui, hi ha dues-centes persones que gràcies al suport de la gent no dormen al carrer, i en volem ajudar més.' ■

7DIES

{ La selecció de la setmana { 18-22 de novembre

Dimecres 20.

Quina transcendència té la crítica d'Amnistia Internacional a la sentència?

ALBERT SALAMÉ

Dijous 21.

Ferran Garcia Sevilla: 'Vaig fer la desobediència civil de Thoreau típica, no acceptar l'ordre i continuar'

ALBERT SALAMÉ

Divendres 22.

Carles Mundó: 'Prefereixo passar per ximple que llepar'

ALBERT SALAMÉ

CARLES MUNDÓ

‘Prefereixo passar per ximple que llevar’

Entrevista al conseller de Justícia, que acaba de publicar el llibre ‘El referèndum inevitable’ (Proa)

ALBERT SALAMÉ

ANDREU BARNILS

Carles Mundó (1976) és un dels tres consellers del govern Puigdemont que no és a la presó ni a l'exili. Mundó ha estat condemnat a vint mesos d'inhabilitació. Allunyat de la política institucional, i sense càrrec, acaba de publicar la seva visió del judici i del futur, en el llibre *El referèndum inevitable* (Proa). L'obra explica l'experiència del judici i el Primer d'Octubre, en primera persona.

I també proposa idees per a continuar avançant. És una obra en dues parts. Mundó s'allunya de les vies unilaterals, com explica en aquesta entrevista feta dimecres en una llibreria del centre de Barcelona. La conversa va ser en alguns moments intensa, emocionalment parlant.

—Al llibre expliqueu que dins el Tribunal Suprem hi va haver una

trobadura molt curiosa amb una lletrada.

—Una senyora m'atura en un dels passadissos i m'explica que ella i la seva família viuen a Madrid. I que al menjador de casa hi tenen penjat el certificat d'anul·lació dels judicis del franquisme que vam fer quan jo era conseller. Entre els 66.000 judicis hi havia el del seu avi. I, malgrat deixar-me molt clar

No vull tornar a la política institucional, ni a curt ni mitjà termini

Hem de tenir la moral de victòria

que ideològicament compartíem molt poques coses, em volia agrair, i tota la família, que haguéssim pres aquesta iniciativa. Ho vaig trobar xocant.

—Els vostres pares també van ser represaliats pel franquisme?

—No. Van ser pagesos de la plana de Vic. Gens actius políticament, tot i tenir una consciència clara de país. Eren masovers que als anys setanta van comprar el mas on vivíem, i on encara viuen. Sóc el petit de tres germans. Fins a divuit anys jo, tornant de l'institut, havia d'ajudar a les feines de casa: munyir vaques, netejar quadres i el que fos. El germà gran, professor a la Universitat de Barcelona, a la Facultat d'Econòmiques i Sociologia. El mitjà, químic. I jo, advocat. Ningú no ha continuat el negoci. A tots ens fa molta pena, menys al meu pare. Interrompem una cadena immemorial de pagesos. No coneixem antecedent de la família del meu pare que no s'hi hagi dedicat, a la pagesia. I els pares entenien que el millor futur que podíem tenir era poder-nos dedicar a unes altres coses.

—Creieu que ha estat un judici just?

—No. No ha estat un judici just. D'una acusació injusta no en pot sortir mai un judici just. S'han de recolzar en una violència que no ha existit.

—Moment que resumiria aquesta injustícia?

—El govern del meu país emmanillat en aquells calabossos de l'Audiència Nacional on passen narcotraficants i gihadistes. És la imatge que més em colpeix, m'indigna i m'ofèn. El tribunal s'ha volgut esforçar de manera hiperbòlica i han estat molt curosos en les formes. Però la realitat és que el procediment judicial ha estat ple de vulneracions de drets fonamentals. Sobretot en la instrucció: s'ha vulnerat el dret de tenir el jutge preterminat per la llei. Que un mateix tema es jutgi en quatre tribunals és inaudit: el Tribunal Suprem, l'Audiència Nacional, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i el jutjat número 13 de Barcelona. Havia d'haver estat només un.

—Què vol dir PL?

—'Procesado libre'. És la targeta que jo duia dins el judici. I FA vol dir 'Familiar y allegado'.

—Carles Mundó no acaba a la presó perquè decideix de no continuar la carrera política?

—És una interpretació versemblant, sí. Entenc que aquesta és una part de l'explicació, sí. I entenc que des del seu raonament pogués ser així. Però no ho sabrem mai del cert. Lluís Puig i Meritxell Serret van tenir la mateixa acusació que els tres del banc del darrere [Santi Vila, Mundó, i Meritxell Borràs] i continuaven fent política. L'altra explicació és que potser no hi hem anat perquè no han trobat cap evidència. I podríem fer consideracions de per què. Pot ser que no la trobin perquè no ha fet res, o perquè va tenir la precaució que no es trobessin evidències. L'altre argument és: vau plegar perquè no us fiquessin a la presó. No comparteixo el plantejament. Que el fet de plegar potser ha estat un element perquè al març no tornéssim a la presó, no ho discuteixo. Perquè a mi també em sembla que això hi va influir. Però creure que la decisió de plegar era aconseguir aquest resultat no és correcte. El mes de desembre tots, els que van plegar i els que no, estàvem convençuts que ja no tornàriem a presó fins al judici.

—Per què plegueu de la política?

—Era una decisió que ja tenia pensada d'abans de començar la campanya electoral. Jo ja tenia molt clar que havia complert una etapa. M'he dedicat a la política puntualment. El meu estat natural no és dedicar-m'hi professionalment. Sé del cert i puc afirmar que ni a curt ni mitjà termini no vull tornar a la política institucional. La política no l'he deixada. He deixat els càrrecs.

—Heu estat inhabilitat vint mesos. Després, us podríeu presentar a llistes. Ho heu pensat?

—Sí, ho he pensat. I no ho faré. Per les mateixes raons que no agafo acta de diputat. Dit això, tinc quaranta-tres anys.

*La via unilateral
no em sembla
guanyadora, avui*

ALBERT SALAMÉ

D'aquí a quinze anys m'hi dedicaré? Ni idea.

—Passem a la segona part del llibre. Afirmeu: 'Teníem força per a fer un referèndum, però no per a fer la independència, ni per a evitar la repressió.' Per tant el que ens fa falta és força?

—Força que en la nostra societat són vots. O que si més no són vots. Vots i moltes més coses. Aquí no hi ha un botó que el prems i ja està. No hi ha solucions màgiques. Hem de fer moltíssimes coses alhora. No hi ha manual d'instruccions. Hem d'assumir la complexitat, que és l'expressió que he fet servir.

—Citeu una frase d'Alex Salmond: 'A Escòcia vam esperar seixanta anys per aconseguir el referèndum pactat.' Aquí també falten seixanta anys?

—No. Tant no. I donem valor a la feina feta, si us plau: en menys d'una dècada hem passat del 10% al 48% de vots independentistes. La moral de victòria l'hem de tenir. Passar del 10% al 48% és un èxit espectacular, descomunal. Dir que no ens en sortirem em deixa estupefacte.

Quant tardarem? No ho sé. Seixanta anys estic convençut que no. Però no em feu dir, i no en tinc ni idea, quant.

—Dieu que la via unilateral és poc pràctica.

—La via unilateral s'ha d'aplicar en un context concret. I en el context on som —i això no vol dir rebutjar la via unilateral—, avui, no em sembla via guanyadora. Si ho fos, potser ja hauríem guanyat. Una cosa que no ens va ajudar és pensar que com que vam poder fer un referèndum, podrem fer una República. No teníem la força. Jo no dic que la via unilateral sigui una via que no s'hagi de considerar. Si arribem al 80%, no tinc cap dubte que la via unilateral serà reeixida. Ara, com passem del 48% a més del 50%? Com eixamples la base?

—Unilateral és el Primer d'Octubre. I eixamples la base.

—És clar que és unilateral, sí. Però no ens hi referim així. Ens hi definim més com un acte de desobediència. Unilateral és més la DUI. Jo no rebutjo la via unilateral com a concepte. Dic que avui no

és una via guanyadora. I defenso accions que tu en diries unilaterals i jo en diré desobedients, com el referèndum del Primer d'Octubre. Me'n sento molt orgullós, del Primer d'Octubre. Aleshores érem ben conscients que molt probablement les conseqüències pràctiques del Primer d'Octubre fossin condemnes per desobediència. Jo n'era ben conscient. I em semblava un preu perfectament pagable.

—Al final no ha estat desobediència, sinó sedició, i abans rebel·lió.

—Correcte.

—Amb això potser no hi comptàveu.

—No. No hi comptàvem. O no hi comptàvem abans del referèndum. És després del discurs del rei, que tothom ja sabia que si el desenllaç era una DUI, la resposta jurídica seria molt semblant a la que va ser.

—És amb el discurs del rei d'Espanya que veieu que no aniran només per desobediència i que aniran més a fons?

—Sí.

—Pregunta delicada: 'Carles Mundó és qui aconsella a Junqueras no anar a l'exili. Quedar-se seran pocs anys. Marxar, més. Ho fa per contactes amb Rafel Català, ministre de Justícia.' Em diuen això. És cert?

—M'agrada que em facis aquesta pregunta perquè tinc l'oportunitat d'aclarir-ho. No he tingut mai aquesta conversa. Mai. És rotundament fals. Ho nego rotundament. I m'ofèn. Estic vacunat de les merdes, però aquesta em molesta especialment. És molt degradant. I sé perfectament d'on surt aquesta versió. Nego rotundament aquesta tesi.

—Al llibre *Tota la veritat* surt el moment que us trobeu anant cap a l'exili, i al darrer instant, decidiu de quedar-vos. Moment molt intens.

—És cert. La tesi dels fets és correcta, sí. En un moment avançat del cap de setmana del 27 d'octubre ens van dir d'anar cap a Brussel·les. Vam coincidir

ALBERT SALAMÉ

Raül Romeva, Jordi Turull, Josep Rull i jo en un punt del país. Maletes fetes i a punt de marxar. I els quatre que hi érem teníem dubtes raonables de prendre aquella decisió. La decisió de quedar-se, i crec que els que ens vam trobar la compartim, té molt a veure amb qüestions personals. D'entrada, tots teníem fills petits.

—Frase: 'Van fugir a l'exili, que era la via fàcil, i van deixar els altres penjats.'

—Jo no ho he dit mai. Al contrari. Si jo pensés que a l'exili estan de puta mare, me n'hi hauria anat. L'exili és una puta merda. I la presó, també. No hi ha una cosa millor i una de pitjor. Aquell dia, quan faig la maleta, com si fos una revelació, veig que si les coses van fatal, no tornaré a veure més els meus pares. Per això em va afectar moltíssim la mort del pare de Puigdemont, l'altre dia. Em va fer reviure com em feia un tip de plorar mentre jo feia la maleta. No els veuré

Si jo pensés que a l'exili estan de puta mare, me n'hi hagués anat

més per edat i estat de salut. Sabia que no es bellugarien. No cal que entenguiss l'argument, però gairebé prefereixo més llepar cinc anys a la presó, perquè tampoc no m'imaginava que ens n'hi passàrem dos-cents, que no vint a l'exili. I poder veure els pares, i anar a l'enterrament. I ho sento, però ho veig així. És molt fàcil predicar.

—I aquell mateix dia, Carles Mundó es va casar.

—Em vaig casar amb la maleta feta per marxar, al cotxe. Si les coses es compliquen gaire, vaig pensar, a la meua parella li resultaria molt millor ser casada. Hi vas amb la convicció que si les coses van bé tardaràs vint anys a tornar. I si no van bé, tornaràs al cap de tres setmanes a Torrejón de Ardoz emmanillat.

—Hi teniu bona relació, amb Puigdemont?

—Sí. I la bona relació permet de parlar amb tota franquesa. Pendent de la sentència, no podia viatjar. Ara que puc sortir, pujaré a veure'ls a tots.

—Un dels temes del llibre és com fer que l'independentisme creixi.

—El que explico és que amb l'estelada més gran no en convencerem cap més. És la meua visió. Ja els tenim tots. Perquè el 48% sigui més d'un 50% hem d'utilitzar arguments, raons i emocions que connectin amb nova gent. Com es fa? Crec que es fa de moltes maneres alhora. Uns els convenceràs si governes bé i veuen que al seu ajuntament els independentistes, amb qui mai no havia confiat, ostres, ho fan bé.

—Què ha de fer ERC amb Sánchez?

—El suport que va fer ERC el 28-A ha estat molt útil per a desgastar el PSOE. M'ha semblat un exemple de fer política. Però avui l'escenari és diferent. Només pot haver-hi un acord si hi ha raons per a fer-lo. Que impliquen si més no assumir explícitament que el conflicte és polític, que l'han de resoldre bilateralment dues parts, que s'ha d'establir una taula de partits, una pla de treball, i posar damunt

la taula el conflicte que el PSOE nega. I això dins la lògica del possibilisme em sembla un avanç útil.

—Res a afegir?

—Són pocs, a Twitter. I trolls. Però em diuen traïdor, que els vas portar tu a l'es-corxador. Aquest és el Santi Vila d'Es-querra Republicana. Home. Una mínima anàlisi del plantejament de l'un i altre, fa riure. Hi tinc una relació personal bona, amb en Santi. Però, políticament, li he dit de tot: oportunista, sense principis. Ell riu. Però és així. Tant li fot una cosa com una altra. Jo amb el referèndum no sé si ho he fet bé o no. Però el tornaria a fer. Vaig treballar moltíssim i he tingut la sort de llepar molt poc. Per moltes raons, però bàsicament una.

—Quina?

—Tenia consciència del risc. I malauradament no tothom tenia la mateixa consciència del risc. A mi no em van trobar ni una trucada, ni un correu. I perquè no ho van trobar, pots pensar? Perquè no feia res, o perquè vigilessis. M'estimo més passar per ximple que llepar. T'explicaré un aspecte més de la repressió. Durant el 2017 em van entrar al despatx de la conselleria, a la casa de Gurb i a la casa on dormia a Barcelona.

—Què?

—El febrer del 2017 em van entrar a la planta 7, la de la conselleria. Va sortir als diaris: van obrir tots els despatxos i calaixos. Tot regirat. Però no vam trobar a faltar res. El 10 de novembre de 2017, quan jo era Estremera, van entrar a casa meua de Gurb. Tot regirat. I no vam trobar a faltar res. I el 18 desembre, enmig de la campanya electoral del 21-D, van entrar a robar al pis on jo dormia a Barcelona, tot regirat. I no vaig trobar a faltar res. Segur que va ser un 2017 que vaig estar de molt mala sort. No en trec cap conclusió. No sé qui va entrar ni amb quina intenció. Puc afirmar que és casualitat? Sí. I que és molt estrany, també. Però si anaven a buscar res, no haurien trobat res. Vull dir això. És molt fàcil dir quatre fàstics. ■

Amb l'estelada més gran no convencerem ningú més

Jo tenia consciència del risc. I malauradament no tothom en tenia la mateixa consciència

FERRAN GARCIA SEVILLA

‘Vaig fer la desobediència civil de Thoreau típica, no acceptar l’ordre i continuar’

Entrevista a l'artista mallorquí, que fa uns dies va entrar al Macba per afegir la paraula 'llibertat' a l'obra 'Déus'

ALBERT SALAMÉ

ANNA ZAERA

A Ferran Garcia Sevilla (Palma, 1949) l'art li ha servit per a pensar què és la violència, l'autoritat i com el llenguatge determina la manera com veiem el món. Fa uns dies, va entrar al Macba, on s'exposa la seva obra *Déus* (1982), per afegir-hi uns adhesius amb la paraula 'llibertat'

davant l'oposició dels responsables de seguretat, que li ho volien impedir. 'Si voleu fer-me fora, ho haureu de fer a la força', els va dir. Aquesta no és l'única vegada que Garcia Sevilla ha qüestionat la manera de funcionar dels museus. Fa un any, va rebutjar la invitació del Museu Reina Sofia a participar en una exposició

que commemorava els quaranta anys de la constitució espanyola dient que no volia participar en un ball hipòcrita de disfresses de l'estat. Llicenciat en Història Moderna, Belles Arts i Filosofia, ha treballat en l'art conceptual des de la pintura, el *body art* i les *performances*. La conversa s'allarga dues hores i ens fem

Som una societat d'obedients. Perquè és més fàcil obeir que pensar. Pensar sempre genera problemes

La violència normalment es fa per part de l'estat en forma de lleis

amics, perquè segons ell, les persones que coneix sempre reaccionen de dues maneres: o amb por o amb una amistat profunda. No té terme mitjà, és cinturó negre de judo i renega de les coses políticament correctes.

—**Quan va sortir la sentència, van anar al Macba a posar adhesius a Déus i el personal de seguretat us va voler fer fora.**

—És el dret moral dels artistes. Si tu veus una obra teva exposada i ja no hi estàs d'acord, pots modificar-la. Vaig fer uns adhesius a la impremta de baix de casa de diferents colors. L'obra *Déus* és en blanc i negre i els adhesius els vaig posar als laterals de la pintura, perquè no l'afectés i em poguessin acusar de destrucció del patrimoni o coses així. Que a mi m'importa un rave, és clar.

—**Quan se us va ocórrer la idea? El mateix dia que va sortir la sentència?**

—No, uns dies després. El cos em demanava de fer-ho. Simplement, hi vaig anar i ho vaig fer. Ajudat per la Francesca Llopis i l'Albert Merino, que són amics meus. Quan vam haver acabat, vam anar al bar del Macba a fer una cervesa i vaig escriure unes paraules molt educades al director. Jo ja sabia quina seria la seva reacció, perquè ell no és gaire intrèpid, per dir-ho d'alguna manera.

—**Quina va ser la reacció del director del Macba?**

—Ja sabeu què hi ha darrere el Macba, oi? Són una mica carques. Als Estats Units ha nascut un moviment de gent que qüestiona com són finançats els museus. Vénen a dir: si el MOMA té aquestes grandíssimes obres, d'on surten? Són diners una mica bruts.

—**Llavors van venir els guàrdies de seguretat i van intentar impedir-vos que continuéssiu amb l'acció.**

—Sí, quan posava els adhesius van venir els guàrdies de seguretat, com és normal. El primer era un fanfarró i se'm va enfrontar. Jo li vaig dir que si volia que parés, m'hauria de reduir a la força. I mira que sóc cinturó negre de judo! I res,

vaig continuar. Vaig fer la desobediència civil de Thoreau típica, no acceptar l'ordre i continuar.

—**I la carta al director? Com va quedar?**

—No ha rebut resposta. La idea és que l'acció continuï, perquè com que els adhesius tenen poca pega, aniran caient i quedaran a terra. Ja m'han enviat una fotografia amb quatre adhesius a terra. La llibertat és per terra i això és una bona metàfora. Com les fulles a la tardor. Al Macba tot està mediatitzat, tot passa vint mil filtres. Jo no vaig a les inauguracions ni res d'això.

—**Al vídeo que van enregistrar de l'acció, hi posa 'no a la repressió política, judicial i policial'. Com van viure els dies posteriors a la sentència?**

—Quan vaig veure què passava als carrers de Barcelona, vaig dir a la meua dona: què fem aquí mirant les notícies? Som una societat d'obedients. Perquè és més fàcil obeir que pensar. Pensar sempre genera problemes. En el cas de l'anomenada violència, és molt clar.

—**Què en penseu?**

—Quan a les ciutats importants europees, com Berlín, Barcelona i París, als grans bulevards, amb llambordes i botigues de Dolce & Gabbana, Gucci i Chanel, hi apareixen focs, alguna cosa passa.

—**Què passa?**

—La sentència ha disparat la ràbia acumulada. Els focs dels carrers em van semblar molt bé i no faig apologia de la violència. Perquè si manipulem i diem que això és violència, perquè el poder sempre té un plus de credibilitat en el seu relat, què hem de dir del maltractament de la falta d'inversions d'Espanya a Catalunya? La violència normalment es fa per part de l'estat en forma de lleis. L'estat té policia i porres. Hanna Arendt ens distingeix molt bé què és poder i què és violència. Ve a dir que la policia és un estament jerarquitzat i piramidal que obeeix les ordres des de dalt, però les dels jutges i funcionaris. A Madrid tots són fills de fills de fills. És un ordre piramidal.

Quan el foc apareix a les ciutats europees el mal és profund i sortirà a poc a poc

ALBERT SALAMÉ

El poder no necessita la violència perquè és l'autoritas. Tu li atorgues el poder. Ja ho deia La Boite, l'amic de Montaigne: 'Si estem agenollats és perquè nosaltres ens agenollem davant el poder.' El poder no necessita la violència i si la fa servir és perquè falla, perquè veu que la seva base es va soscavant.

—L'estat ha perdut el poder?

—Maquiavel ja ho diu a *El Príncep*. El poble és molt creient, per tant, tu pots dir el que vulguis, que continuarà obeint-te, però si el poble deixa de creure en allò que dius, hauràs de tenir preparat l'exèrcit per treure'l al carrer. I això passa ara.

—Em va sorprendre com, després dels primers aldarulls, la majoria dels opinants de premsa i televisió van condemnar les reaccions dels manifestants. Només ben pocs, com Manuel Delgado, van qüestionar el concepte de violència.

—Perquè tothom està acollonit. L'estat és una construcció artificial. I aquesta construcció l'has de defensar d'alguna

manera. És com la barrera de 'no passeu' que posa el paio que té una barraca i un hortet. Els estats també estan lligats al concepte de propietat privada. I la defensa són les porres. Passa que si trobes un contrapoder, aquestes porres potser poden recular un temps. Com ha passat a Hong Kong, que la ciutat s'ha paralizat. Som en una guerra que intenta guanyar l'estat perquè no pot deixar escapar la mamella.

—Després d'uns dies, va començar a aparèixer com un moviment organitzat per persones molt joves. Primer es va parlar d'infiltrats.

—I si hi ha infiltrats, què passa? I si hi ha okupes vienesos o berlinesos, què passa? Què ens importa que siguin okupes de Milà o antisistema francesos? És el que deia abans. Quan el foc apareix a les ciutats europees el mal és profund i sortirà a poc a poc. Ara que dieu això, us diré que totes les fotografies que he vist són hereves de Caravaggio. Totes són contrallums del barroc catòlic.

—Us interessa el fotoperiodisme?

—En general no m'agrada. Perquè em sembla que sempre fan allò políticament correcte. La dona musulmana plorant, el nen, la banca...

—Són imatges ja gastades.

—Sí, perquè si tu vols fer una obra que tingui èxit només et cal tocar tres tecles. Feminisme, ecologisme i colonització. Tot allò que tingui aquests elements és un còctel perfecte. Agafa la mitjana de la població. Per això ara pinto puntets. Àtoms, bosons. Jo sempre he portat la contrària, però m'és igual.

—Voleu crear coses que no siguin tan òbvies.

—Sí, exactament. No seria mai Ai Wei Wei, que em sembla un xarlatà. Un paio que ha agafat els mecanismes de la societat occidental, Marcel Duchamp sense anar més lluny, i ho ha portat al seu terreny. És clar que té una història, que el seu pare va ser als camps de concentració xinesos i ell també i això ven,

però són històries buides. Us explico una cosa: a mi m'agrada la complexitat en tot. En el pensament, en la ciència i en el món de l'art. La complexitat vol dir que tots els sistemes que tu estableixes són inestables. Tots els elements que hi ha en un sistema en un determinat moment poden canviar i crear un efecte papallona cap als altres, que el transformen totalment, et transformen el cervell i et porten a una altra banda.

—El món de l'art s'ha tornat massa simple?

—Sí, últimament deu haver vist que tot l'art s'ha simplificat molt. És molt reduccionista. És d'una pobresa que es basa en una llei primària metafòrica. Una petita cosa amb les característiques d'una altra. Un exemple paradigmàtic d'allò que és obvi és jugar amb la bandera europea intercanviant els estels per allò que vulguis. Si hi poses caps de dona, UE feminista; si hi poses ganivets, UE club d'assassins o mercaders. És molt simple. Al Joan Minguet, per exemple, no li agrada que li digui que Brossa va ser un exemple d'aquesta simplicitat. Jo en dic *art tweet*, perquè és una cosa que es pot transmetre ràpidament i que tothom entén. El disc dur el tenim pleníssim. Som fruit d'un ensinistrament general. Per què ens agrada el que ens agrada, o per què diem el que diem? Sempre repetim consignes. Com volem que en una tertúlia del Grasset el primer dia tothom digui 'fantàstics els focs'?

—Integrem ràpidament la subversió i la fem normativa. El sistema xucla de seguida la dissidència i l'aprofita per vendre.

—Maquiavel, a *El Príncep*, també diu que si tu vols arribar lluny amb les teves lleis, fes una llei que arribi a mig camí i quan això estigui assumit, augmenta un grau més, i així a poc a poc. Això és la creació del discurs. Es va apujant el to progressivament i allò que és una contestació legítima ho acaben convertint en violència. El poder té uns altaveus brutals i si a això, hi afegim la catalanofòbia del 'a por ellos', ja tenim el còctel assegurat.

ALBERT SALAMÉ

—L'estat espanyol té un problema quan les mares també parlen d'autodefensa.

—L'estat només té dues solucions per a això: o més repressió fins al final o taula de negociació. Però de què han de parlar els polítics? Si uns volen autodeterminació i els altres no volen parlar-ne. Els espanyols pensen que els catalans només es mouen pels diners i això és un estigma de tipus jueu. Com voleu que els xiquets, quan tenen catorze anys o quinze, no surtin al carrer a matar jueus i homosexuals? És impossible. Responen a la seva educació.

—Us mouen les ganes de vincular el pensament generat al llarg de tota la història. Us va marcar que el pare fos bibliotecari?

—Sí, era bibliotecari de la Biblioteca de Mallorca. Jo he après amb incunables de Ramon Llull. Hi posava el dit damunt. Ahir vaig ser a l'Acadèmia de les Ciències i les Arts i em van ensenyar un llibre

El poder té uns altaveus brutals i si a això, hi afegim la catalanofòbia del 'a por ellos', ja tenim el còctel assegurat

de Galileo Galilei, *Le machie del sole*, de 1612. Les taques del sol amb dibuixets fantàstics. Oh! Gairebé ploro!

—Eren imatges semblants als àtoms que feu?

—Sí. Galileo Galilei cada dia dibuixava aquestes taques. El meu pare no només m'ensenyava llibres fantàstics, sinó que també miràvem molt les estrelles. Li agradaven molt. El 1972, vaig fer unes llunes en apnea amb el diafragma obert. Aleshores deixaves de respirar, i quan respiraves ja estava. No és com ara el mòbil. Són coses del segle passat!

—D'on us ve aquesta passió pel cel i les galàxies?

—Sento que tot està relacionat. Si una cosa té la física quàntica és que relaciona el tot amb tot. Hi ha un perill terrible d'anar-te'n cap al misticisme o les teories *new age*. Aquestes de 'tots som molt bons'. A mi em sembla molt bé, però tot això s'ha de demostrar.

—Sou un artista amb mentalitat científica?

—Per favor! És clar! La falsació de Popper. En el moment de la formulació de la hipòtesi està molt bé la intuïció, però després no. Les arts i les ciències tenen un punt en comú, que és la formulació de la hipòtesi. Carl Popper deia que tu pots dir el que vulguis, però ho has de demostrar al laboratori. I no només al teu laboratori, sinó en diferents laboratoris del món. Heisenberg, que és un físic que va tenir baralles amb Einstein, va dir que no podíem distingir entre l'objecte i nosaltres mateixos perquè la nostra manera de mirar el món condicionava l'objecte.

—La física quàntica o el subjectivisme de la postmodernitat?

—No, això és modernitat pura. Necessitem una nova modernitat. La postmodernitat són tot coses d'un sol ús. La modernitat és molt més radical i sòlida. És Picasso, és Stalin, és el feixisme. Són blocs ideològics inamovibles. I la postmodernitat és la interpretació d'aquests blocs a través de les nostres experiències personals. Heisenberg diu que en el model de lectura que tu

tens de la realitat ja hi ha inclosa tota la informació que en pots treure. Dit d'una altra manera: imagineu que feu un viatge per la Ruta de la Seda i hi aneu amb un geòleg, un polític, un naturista i un artista. I que a mesura que aneu avançant, aneu tenint-ne una visió més amplia. No hi podeu anar només amb una manera de mirar determinada, com els creacionistes. És molt important que quan tu creïs un model de lectura, aquest model de lectura sigui ampli i obert, i hi inclogui fins i tot les contradiccions. I això és una crítica als artistes i comissaris, perquè quan fan una lectura d'una època determinada exclouen les diferències i la veu minoritària de les diferències.

—Sempre es busca una constant. Com us heu sentit tractat com artista?

—Molt bé. Vaig tenir molt d'èxit als vuitanta i als noranta, però ara ja sóc molt vell!

—No us heu sentit part de cap paraigua?

—Segurament he tingut moltes influències. M'he sentit molt influenciat pel pensament budista. He estat un gran lector de textos budistes. De totes maneres, el budisme ha canviat molt, eh? A França hi ha monjos budistes que ensenyen budisme a discoteques. El budisme té quatre grans lleis: que el dolor existeix, que el dolor pot ser superat, que el budisme és un camí que et dona eines per a superar el dolor i que una vegada superat entres en un Nirvana, cosa que jo no conec, evidentment. Tàpies sí, perquè quan jo el visitava, em deia: Ferran, és que jo hi ha vegades que entro en trànsit. Em deia coses d'aquestes.

—Us agrada molt la frase de Nietzsche 'el centre és a qualsevol lloc'.

—Sí. Aquesta frase és revolucionària, en qualsevol camp de la vida. El centre és a tot arreu. És antidogmàtic, antime-tropoli, antiidees fixes, antidictadors. Però els museus, quan fan una exposició, només tenen un centre i tot gira al voltant d'allò.

ALBERT SALAMÉ

—Sou a la col·lecció del Macba com a representant de l'art dels vuitanta.

—Els vuitanta sempre han estat considerats en l'ortodòxia acadèmica uns anys de tornada a l'ordre. En la meua opinió, són uns anys convulsos fora mida, com els seixanta dels hippies i els setanta, que és l'època de l'art conceptual. Als anys setanta, una de les primeres obres que vaig fer va ser una banda de militar plegada en forma de coixinet amb una hòstia real travessada amb una agulla de cap. El Macba ha fet una cosa molt interessant, que ha estat llegir els vuitanta d'una manera diferent.

—Els àtoms o bosons que pinteuen intencionalment reflectir també aquesta absència de centre?

—No m'agrada posar paraules a les coses que pinto, perquè seria precisament encapsular-les. Ho deia Susan Sontag: quan fem una crítica a una obra d'art l'engabiem. Però jo no estic cent per cent segur d'aquesta idea.

—També heu estat crític d'art.

—Quan parlem d'una obra d'art i l'encapsulem, oblidem una cosa molt important, que no podem conèixer res que no encriptem. El nostre cervell encripta i tradueix al nostre llenguatge les coses que veiem. És una cosa biològica, com tenir pipí. És per això que Wittgenstein diu: si un lleó parlés, no l'entendríem. En aquesta entrevista ens podem entendre perquè tenim llenguatges similars, però les dissidències sortien si no comparéssim el llenguatge. És com quan l'estat anomena violència a unes fogueres.

—Dieu que sou vell. Heu tingut prou temps per a fer les coses que volíeu?

—Jo sóc molt ansiós. Sóc un cul de mal seure. Sóc una persona a qui l'interessa tot! Però només tenim una cultura de mosaic, que l'anem connectant, però vés a saber com connectem.

—I amb la gent, hi connecteu o us agrada més estar sol?

—Si sóc sincer, al llarg de la meua vida, només he tingut dues reaccions

per part de la gent. Els qui m'han tingut por i l'amistat total. Sembla que no tinc un terme mitjà. Parlo molt de pressa i fort; ometo frases que penso que l'altre sap; i salto d'una idea a una altra. De la mateixa manera com pinto.

—Com pinteuen?

—Poso música àrab, música índia i tecno, que també m'agrada molt. Hi ha hagut èpoques de la meua vida en què feia quatre pintures al dia. Els Déus del Macba, en feia quatre al dia. Molts cops, quan tornava de ballar a les discoteques. He fet moltes coses diferents. Els artistes de la modernitat com Pollock, Mondrian, Tàpies, Miró, Rothko, Newman, per què es caracteritzen? Perquè són artistes d'una sola idea. Passa com al capitalisme, que inventa les marques comercials quan veu que els objectes que arriben de la fàbrica o de l'hort no són iguals. Sembla que diguin: et garantim que tot allò que sigui Adidas serà igual. Doncs és igual amb els artistes. Sabeu la quantitat de vegades que m'he sentit a dir 'tu no profunditzes en un estil'? Moltíssimes. Però no m'importa.

—No us poden identificar! Dieu que no sou artista, sinó que feu d'artista.

—És exactament això. A mi m'agrada canviar, fer una altra cosa. I llavors poso en crisi tot allò que tu havies pensat sobre mi. Per tant, poso en crisi la idea de l'artista com una persona que té més poder que les altres. Tàpies deia que tenia visions. Com si fos Superman! Jo vaig tenir molta relació amb ell i jo li deia: però, Antoni, com pots dir això? Ell deia que nosaltres, els artistes, veiem la realitat més profunda. Però si això no és possible en el cas físic, perquè tu no veus més o menys que les meves retines, no té cap sentit. Les persones interpretem segons els nostres codis.

—Comenteu que doneu obra?

—Sí, regalo la meua obra a institucions científiques i mèdiques catalanes. Sona molt malament, això de dir 'per fer país', oi?

La postmodernitat són tot coses d'un sol ús. La modernitat és molt més radical i sòlida

No m'agrada posar paraules a les coses que pinto, perquè seria precisament encapsular-les

Quina transcendència té la crítica d'Amnistia Internacional a la sentència?

Sentència L'organització de defensa dels drets humans farà campanya contra l'estat espanyol si no allibera immediatament Jordi Sànchez i Jordi Cuixart

Conferència de presentació de l'informe d'Amnistia Internacional contra la sentència. ALBERT SALAMÉ

JOSEP CASULLERAS NUALART

L'informe d'Amnistia Internacional (AI) sobre la sentència del Tribunal Suprem espanyol contra el procés pot no complaure tothom, però té una importància i un impacte que pot ser determinant per a defensar els drets vulnerats per la justícia espanyola a Europa. En resum, l'orga-

nització de defensa dels drets humans més reconeguda a internacionalment ha dit en un text de sis pàgines que la sentència és excessiva, que la condemna per sedició és desproporcionada, que amenaça l'exercici de drets com ara la llibertat de reunió i de manifestació i, sobretot, que Jordi Sànchez i Jordi Cuixart haurien de sortir en llibertat immediatament. Amnistia Internacional també diu que

el judici no fou injust, malgrat alguns fets esporàdics que poguessin ser preocupants, passa per alt abusos flagrants i mesura en tot moment la crítica a l'ordenament jurídic espanyol. Però l'acaba fent, aquesta crítica, i d'una manera rotunda.

Malgrat que els mitjans espanyols rebaixin, menystinguin, ataquin o amaguin l'informe, té un gran valor, perquè la denúncia que fa

Malgrat que els mitjans espanyols rebaixin, menystinguin, ataquin o amaguin l'informe, té un gran valor

Conferència de presentació de l'informe d'Amnistia Internacional contra la sentència. ALBERT SALAMÉ

és internacional i, doncs, l'apagada mediàtica espanyola tindrà poc efecte. A més, d'aquests reports se'n deriva una certa 'jurisprudència', entre cometes, perquè són documents que pot tenir en compte el Tribunal Europeu dels Drets Humans quan li arribi la carpeta catalana. L'ex-magistrat del Tribunal d'Estrasburg Josep Casadevall deia en aquesta entrevista que els pronunciaments que facin sobre un cas concret organitzacions amb el prestigi i reconeixement d'Amnistia són importants: 'Es tracta d'ONG reconegudes internacionalment que, sense ser part en el procediment, poden ser admeses a presentar observacions al TEDH coadjuvant amb una de les parts o una altra. Si ho demanen, solen ser admeses pel president de la sala a participar-hi amb la consideració d'*amicus curiae*.'

'El tribunal considera acreditada l'existència d'alguns fets violents, però no es basa en aquest element per a la condemna, sinó que afirma que la violència no és necessària per al tipus penal de sedició'

Contundència sobre Sánchez i Cuixart

I Amnistia deixa clar que amb aquesta sentència s'han vulnerat drets fonamentals. El cas que ha vist més clar de bon començament, ja a la fase d'instrucció, és el de Cuixart i Sànchez, com a dirigents d'entitats socials. Diu que no havien d'haver estat mai empresonats i que haver-los privat de llibertat i haver-los condemnat a nou anys de presó 'els trepitja els drets de llibertat d'expressió i reunió pacífica'. Recorda que 'la desobediència civil pacífica és protegida per la legislació internacional sobre drets humans'. I rebla: 'Com a ciutadans particulars i presidents d'aquestes organitzacions [ANC i Òmnium] de la societat civil, les autoritats tenen l'obligació de garantir-ne el dret d'expressar opinions contràries a la decisió del Tribunal Consti-

tucional que prohibia la celebració del referèndum i a organitzar reunions pacífiques de suport al referèndum i a la independència de Catalunya, sempre que no s'utilitzessin la violència ni s'incités a l'ús de la violència o la discriminació.'

La sentència, una amenaça

L'argumentació que fa és important en aquest punt, el de la violència, perquè és una de les grans contradiccions de la sentència del Suprem. 'El tribunal considera acreditada l'existència d'alguns fets violents -tot i que cap no és atribuït de manera directa als acusats-, però no es basa en aquest element per a la condemna, sinó que afirma que la violència no és necessària per al tipus penal de sedició.' Què fan, doncs, Manuel Marchena i la resta de magistrats? Parlen d'un 'alçament multitudinari, ge-

Grafit que demana l'alliberament de Jordi Cuixart i Jordi Sánchez. MIQUEL VILA

neralitzat i projectat de forma estratègica', i afegeixen que 'una oposició aïllada i singularitzada exclouria alguns ingredients que potser podrien derivar-nos a unes altres tipicitats'.

Amnistia ho critica, això. Troba preocupant que 'la gravetat de la conducta imputada [...] es vinculi directament al fet que l'oposició sigui multitudinària o generalitzada'. És a dir, que el càstig penal sigui degut al fet que fos molta gent a molts llocs alhora que es manifestés o participés en el referèndum. És un element d'arbitrarietat que permet la definició vaga i imprecisa del tipus penal de la sedició en la legislació espanyola i que l'organització critica. Amnistia Internacional, en resum, diu que veu 'amb preocupació que la sanció, tant als membres de la societat civil com als qui exercien un càrrec oficial, es basi en el

delicte de sedició, vagament definit i interpretat de manera extensiva, que ha derivat en l'actual sentència i podria obrir la porta en el futur a una criminalització més gran dels actes relacionats directament amb l'exercici pacífic dels drets de llibertat d'expressió i de reunió pacífica'.

Fan èmfasi en aquesta amenaça, en la possibilitat, amb el text de la sentència a la mà, que en el futur puguin ser perseguits penalment els milers i milers de ciutadans que van participar en els fets del 20 de setembre i de l'1-O que el Suprem qualifica de tumultuaris. Perquè és estrany, tal com destaca Amnistia, que d'acord amb el delicte de sedició hagin estat condemnats aquells que són considerats els instigadors d'aquest delicte, però no pas aquells que el van dur a terme de manera efectiva, és a dir, els manifestants. Per a aquests, el codi

L'organització diferencia, això sí, entre Sánchez i Cuixart i la resta de presos polítics

penal preveu penes de quatre a vuit anys de presó. És alhora una incongruència de la sentència i una amenaça, de la qual alerta.

El cas dels dirigents polítics... inclosa Forcadell

L'organització diferencia, això sí, entre Sánchez i Cuixart i la resta de presos polítics. En el cas de les autoritats públiques, no és tan rotunda, tot i que assenyalava clarament la vulneració d'un dret fonamental, que és el principi de legalitat. El principi de legalitat estableix que qualsevol conducta ha

de ser clarament definida, de manera que sigui previsible d'un punt de vista penal. I això, segons Amnistia, no ha passat en aquest cas. Ho expliquen així: 'La previsibilitat implica que les persones puguin saber quins actes els faran penalment responsables i quina serà la pena per aquests actes.' La manca de definició del delicte de sedició a la legislació espanyola ho impedeix –diuen–, i 'permet la imposició de restriccions indegudes als drets de llibertat d'expressió i reunió pacífica perquè criminalitza una àmplia gamma d'accions

Amnistia diu que és una entitat no tan sols d'anàlisi, sinó també d'acció i combat, i que farà campanya i empenirà accions de pressió perquè totes aquestes peticions siguin ateses

directes no violentes protegides pel dret internacional dels drets humans'.

Tot i aquesta vulneració clara d'un dret fonamental i de la desproporció en la pena de sedició contra els dirigents polítics, no n'exigeix l'alliberament immediat, sinó que demana a la fiscalia espanyola i al Tribunal Constitucional que ho tinguin en compte quan hi arribin els recursos d'empara que presentaran els presoners condemnats. És sorprenent que no diferenciï entre Carme Forcadell, que era presidenta del parlament i no tenia responsabilitats de govern, i els ex-membres de l'executiu. Forcadell no tenia, com a presidenta d'una cambra parlamentària, unes prerrogatives que li van ser vulnerades, com ara la de permetre el debat parlamentari? Segons Amnistia, això no queda clar, des d'un punt de vista normatiu ni de jurisprudència internacional; els fets que li són atribuïts segons l'acusació podien ser constitutius d'algun tipus delictiu, però la condemna per sedició és excessiva. Tracten el cas de Forcadell com els d'Oriol Jun-

queras, Raül Romeva, Dolors Bassa, Jordi Turull, Josep Rull i Joaquim Forn.

Un judici just?

Hi ha uns altres aspectes que poden ser desconcertants. A l'hora de justificar l'argument d'un judici just al Tribunal Suprem, els responsables de l'organització llevaven importància, ahir, a la compareixença que van fer a Barcelona, a abusos del president de la sala, Manuel Marchena, contra la defensa de Jordi Cuixart i la seva estratègia jurídica. Ho consideren un fet aïllat i que no va marcar el to general del tribunal. Segons ells, incidents d'aquesta mena poden ser més o menys habituals, si són esporàdics, en els procediments judicials. Van minimitzar també el fet que el tribunal no permetés de contrastar les declaracions dels testimonis de l'acusació amb els vídeos i documents que els desmentien. Sobre això, Amnistia diu que la sentència ja lleva valor a tots aquests testimonis quan diu que són contradictoris.

Tot amb tot, el valor de l'informe d'Amnistia Inter-

nacional sobre la sentència està en les peticions concretes amb què s'adreça directament a l'estat espanyol. La primera, que es revisi d'una manera substancial el tipus penal de sedició al codi penal, 'per garantir que no criminalitza indegudament actes de desobediència civil pacífica ni imposa penes desproporcionades per accions relatives a l'exercici de la llibertat d'expressió i de reunió pacífica'. La segona, l'alliberament immediat de Sánchez i Cuixart, i que es prenguin les mesures pertinents per anul·lar-ne la condemna per sedició. I la tercera, que la fiscalia del TC o el TC mateix tinguin un respecte pel principi de legalitat, 'd'acord amb els estàndards internacionals de drets humans', quan els arribin els recursos dels presos contra les condemnes per sedició. I si Espanya (com és previsible) no en fa cas? Amnistia respon que és una entitat no tan sols d'anàlisi, sinó també d'acció i combat, i que farà campanya i empenirà accions de pressió perquè totes aquestes peticions siguin ateses. ■

DAVID ROS

‘La funció d’aquests vídeos que han filtrat és crear un relat inculpatori’

Entrevista a l'oncle de Jordi Ros, un dels presos polítics detinguts el 23-S que és a Soto del Real

ALBERT SALAMÉ

ASSUMPCIÓ MARESMA

David Ros s'emociona quan diu que al seu nebot, Jordi Ros, li agrada rebre postals a Soto del Real. Ha explicat totes les situacions dramàtiques amb molta serenitat, però en aquest moment es bloca uns segons. Suposem que el contrast entre aquest desig petit, rebre postals, i

la realitat hostil, que només li'n deixen rebre dues per setmana, l'ha trasbalsat. Economista de professió, David Ros és l'oncle de Jordi Ros, detingut a Sabadell el 23 de setembre, acusat de sorpresa de pertinença a banda armada i encara ara empresonat a Soto del Real en règim d'aïllament. Ell va ser el primer familiar

que va denunciar als mitjans les greus irregularitats que hi havia sobre aquestes detencions i l'empresonament tant del seu nebot com dels altres presos. Gairebé dos mesos després de les detencions, les vulneracions de drets continuen. Ara tot s'ha agreujat per la filtració als mitjans de comunicació d'uns vídeos on es veien

Vaig començar a mirar el vídeo i el vaig aturar. No vaig poder mirar-lo fins al final

Estem convençuts que des del moment que la policia entra a casa seva fins al moment que ha entrat a presó hi ha un maltractament continuat

fragments de la declaració de Jordi Ros i de Ferran Jolis.

—Quin impacte us van fer les filtracions de la policia sobre el vostre nebot Jordi Ros i els altres detinguts?

—Han estat un xoc. Aquests vídeos i la informació que han filtrat ens han tocat molt a tots els familiars. Ens fan mal de dues maneres: una, perquè s'ha descobert, que tenien micròfons a casa, que es gravava tot, que es feien fotos a dins de casa des de molta distància... Això ha creat una situació d'inseguretat molt forta a la part més directa de les famílies, que són les parelles. Tot i estar molt serenes, han rebut un cop molt fort perquè ara saben del cert que els han escoltat dins de casa seva en tot moment. S'han sentit vulnerades.

—Aquesta és la part del mal a les persones. I l'altra?

—És el mal que fan per la manera com s'ha explicat a l'opinió pública. La finalitat d'aquests vídeos és crear un relat inculpatòri. No acostuma a passar que una declaració es ventili d'aquesta manera. El nostre advocat ho explica bé: si no en tens una visió global no pots arribar a cap conclusió. Filtrant aquests trossos de la declaració volen crear opinió. Això que s'ha filtrat ha estat parcial. Que quedi clar que jo desconec el sumari perquè correspon a l'advocat conèixer-lo i ara l'estudia. Dels vuit volums als quals ha tingut accés, encara li'n falten dos per estudiar i n'hi ha un, el novè, que encara no l'hi han donat.

—Com us n'assabenteu, que els vídeos circulen per les xarxes?

—El meu fill quan ho veu m'envia un whatsapp i em diu: 'Pare, aquest no és en Jordi. Aquí ha passat alguna cosa. Ell no parla d'aquesta manera. La manera com construeix les frases indica que està trastornat o perquè no ha dormit o perquè l'han maltractat o perquè va drogat.' Quan ho miro no el reconec. La primera cosa que fa és demanar disculpes perquè els guàrdies civils han hagut de fer hores extres. Són unes declaracions que ens

costen d'entendre perquè són plenes de síndrome d'Estocolm, que és la mateixa sensació que vam tenir el primer dia que el vam veure. L'advocat va fer servir 'està en estat de xoc' per explicar com se'l va trobar. Alguna cosa va passar. Nosaltres el coneixem, ell ha estat on ets asseguda tu ara. Ell no parla així. Jo he de reconèixer que vaig començar a mirar el vídeo i el vaig aturar. No vaig poder mirar-lo fins al final.

—Ell us n'ha parlat?

—Alguns altres presos han explicat més coses, ell només ens ha dit que va ser una barbaritat. Ell ha tingut molt mal de cap i no en tenia mai. Nosaltres estem convençuts que des del moment que la policia entra a casa seva fins al moment que ha entrat a presó hi ha un maltractament continuat. No físic, perquè cap no diu que li hagin pegat, però sí que els van posar la pistola al cap a ell i al seu germà, que era al pis quan van entrar, i vés a saber si no li van fer prendre alguna cosa.

—Una de les primeres anomalies ja va passar durant l'escorcoll.

—En Jordi feia reformes al seu pis i vivia a casa del seu germà. Al germà el van apuntar amb una pistola i el van tenir moltes hores assegut a terra, a l'escala. En el moment que s'emportaven en Jordi, el seu germà li va dir: 'Col·labora, Jordi, que si no ens pegaran i detindran tota la família.' Sembla que per a ell aquesta pressió ha estat molt forta. També li van dir que detindrien els pares. Pensa que un cop van acabar l'escorcoll de casa seva van anar a casa dels seus pares, que tenen més de setanta anys, i els van tenir de cara a la paret una bona estona. I després, mentre regiraven la casa, no es van poder bellugar.

—Es pot considerar tortura, això que li han fet a en Jordi?

—A ell i a alguns altres els van traslladar amb antifacs, no van dormir, els van apuntar amb pistoles i fusells. També havien apuntat pares, germans, parelles i criatures... A algun dels seus companys

Aquesta filtració és il·legal i ara un altre jutjat investiga qui ho ha filtrat

ALBERT SALAMÉ

els van fer baixar del cotxe amb els ulls tapats enmig del trasllat... La gent que hi entén, diu que això és tortura.

—Des de bon començament, en Jordi no va tenir advocat?

—Eren set detinguts i quatre advocats d'Alerta treballaven per a tots. Dimecres vaig saber que l'advocat d'Alerta que tocava a en Jordi era Jordi Busquets. Vaig comunicar-me amb ell. Després d'unes quantes hores de desconcert, ens assabentem que té una advocada d'ofici i que diuen no vol un advocat d'Alerta, que és el que nosaltres havíem designat. Això ens estranya molt. A partir d'aquell moment ens anem inquietant. I veiem que és dimecres, que l'havien detingut dilluns i que no té assistència jurídica. En aquell moment som conscients que en Jordi no té defensa.

—Aquesta declaració que s'ha filtrat és d'aquests dies?

—Sí d'aquests dies que ell no té a la pràctica l'advocat d'Alerta. La informa-

ció que arriba és que vol l'advocat d'ofici. Tal com diu el seu advocat actual, Lluís Anglada, en Jordi, en la seva situació no havia d'haver declarat. I no solament declara sense assistència competent sinó que ratifica tota la declaració feta davant la Guàrdia Civil. Aquesta filtració és il·legal i ara un altre jutjat investiga qui ho ha filtrat, perquè les famílies ho hem denunciat. A més, és curiós perquè nosaltres, com a part afectada, no tenim cap vídeo, només tenim un àudio.

—Us sentiu indefensos?

—Presentem recursos i ho continuarem fent. Jo no sóc advocat, però és sabut que les declaracions preses sota coacció són invalides.

—Després d'això l'heu vist?

—Hi hem parlat i està afectat.

—Ell ha vist els vídeos?

—Sí, ho ha vist. Suposo que el va en-
tristir i el va afectar. El primer mes no va voler televisió ni res. Llegia, llegia i

llegia. Quan ja feia un mes que era a la presó, en Jordi va voler una televisió. Es compren allà dins, però, és clar, quines emissores agafes? Doncs només les de Madrid.

—Aviat farà dos mesos que és a Soto del Real i encara és en règim d'aïllament?

—Hem de pensar que és una persona tancada en un habitacle de 2 m x 3,5 m, més o menys. Ell i en Xavier Duch són en règim d'aïllament. Des de fa poques setmanes, ells dos es poden veure al pati. Ara surten quatre hores al pati, de 9 a 13. Fa uns dies només en sortien tres. Allà coincideixen amb tres presos més. El diumenge a l'horari del pati fan un vermut si entre ells es compren unes llaunes. D'aquests altres presos, n'hi ha un que fa més temps que hi és i per sort els fa fer exercici, que els va molt bé.

—I ja pot jugar a escacs?

—Nosaltres li volíem entrar un tauler d'escacs petit però no hi ha hagut ma-
nera. Es veu que sí que hi pot jugar per-

què si demanes les fitxes te les deixen, i hi ha una taula al pati on poden jugar. Li va encomanar l'afecció el seu avi, que va ser campió de Catalunya de primera categoria.

—**I dels explosius, que en penseu?**

—Segons ens diu l'advocat, a l'acusació no hi ha res fonamentat que faci referència a això. Tot just ara acaba de llegir el sumari. Com sabeu, els el van passar als advocats després de filtrar-se a la premsa. Ell parla d'un repte, però no tinc ni idea de què vol dir. Sí que puc dir que el meu nebot no feia res per atemptar contra les persones amb explosius de cap manera. Ho tinc claríssim perquè fins i tot en aquesta declaració tan estranya ell sempre ho nega. Mira, et posaré un exemple de com s'ha tergiversat la realitat. Saps aquella imatge que surt a la televisió, que forma part del primer vídeo que la policia va difondre, on es veu un magatzem i enfoquen un sac que remenen i ensenyen com si fos qui sap què? Doncs em va dir la parella del noi que vivia allà que era el sac de les serradures de casa seva.

—**La casa on vivia en Jordi amb la seva parella encara és precintada?**

—La casa ha estat precintada un mes i mig. La parella d'en Jordi no hi ha pogut entrar durant tot aquest temps. És una cosa dramàtica, perquè quan aconsegueixes el desprecintament et trobes que has de refer casa perquè ho han regirat tot sense gens de respecte.

—**I el cotxe?**

—Els cotxes tot just ara els podrem anar a retirar. Fins ara han estat a Sant Andreu de la Barca sense que els poguéssim fer servir.

—**Hi ha molta gent que vol col·laborar i no té clar com fer-ho. Heu obert un compte corrent de solidaritat?**

—Ara les famílies tenim tres menes de despeses. De les jurídiques se'n fa càrrec la Caixa de Solidaritat. Després també hi ha els desplaçaments a Madrid i hem d'agraciar l'ajut que ens dona per a aquesta

despesa l'Associació Catalana de Drets Civils, que és l'entitat que han creat els familiars dels presos polítics que ja han estat jutjats. I finalment hi ha les despeses de les famílies per a atendre les necessitats de cada dia. Quan et trobes en una situació nova com aquesta, vas desorientat. Hi ha les despeses de l'habitatge, els fills, despeses sanitàries, de qüestions bàsiques... Per afrontar això, ara hem constituït l'Associació Suport Mutu de Familiars de Presos i Preses. Ara ja tenim el NIF i aviat tindrem compte corrent. Volem que tot sigui molt transparent.

—**La gent pot enviar cartes? Les reben?**

—Sí, la gent pot enviar les cartes que vulgui, però als que es troben en aïllament només els en donen dues la setmana. El règim d'aïllament implica això. A ell li va fer molta il·lusió una postal que va rebre d'una noia de Girona i té la il·lusió que la gent li envii postals.

ALBERT SALAMÉ

La gent pot enviar les cartes que vulgui, però als que es troben en aïllament només els en donen dues la setmana

A partir d'aquí vol fer un relat amb les anècdotes que li explica la gent que li envien.

—Però si no li arriben?

—Tinc un amic que sempre em diu que tot i això li n'hem de continuar enviant, què és molt important fer-ho. Si no li arriben ara, les rebrà més endavant. Insisteix molt que no hem de fer cas d'aquesta mesura d'aïllament.

—Com és en Jordi?

—Perquè vegeu com és, tinc aquí una carta que va escriure a un xicot drogaddicte tres dies abans que vingués la policia. Aquest noi, quan ha sabut que havia passat, ens ha portat una còpia de la carta. És una carta feta amb el cor i amb ganes d'ajudar i que ve a dir: 'Va, noi, que ho aconseguiràs.' En Jordi és així, li agrada ajudar la gent. Ell i la seva família portaven una impremta d'impressió especialitzada en serigrafia. La crisi els va afectar i l'empresa tancava. La setmana que el van detenir havia de començar a treballar de cuiner.

—I del fred se'n queixa? Els altres presos que han estat a Soto del Real han dit que se n'hi passa molt, que l'hivern és molt dur, allà.

—Se n'ha començat a queixar. Ell, de la cel·la, en diu habitació. Hi està sol vint hores cada dia. Pot rebre visites de quaranta minuts cada setmana a través del vidre i hem tingut un vis-a-vis familiar de dues hores. Però les condicions són molt dures. L'altre dia un dels familiars que el va anar a veure va quedar molt impressionat perquè el duïen a la sala dos policies amb el casc posat i armats. Això no ho havíem vist, abans.

—Vós que heu format part del Secretariat Nacional de l'ANC i sou una persona molt compromesa amb el procés, com la veieu, aquesta situació?

—Aquestes detencions formen part d'un relat per a implicar els presidents Quim Torra i Carles Puigdemont amb la violència. No se'n surten perquè aquest moviment és pacifista i la realitat no té

res a veure amb aquest relat mediàtic que es vol crear. Fa mesos que quan veus que hi ha la Guàrdia Civil en un lloc penses: avui què passa o què ha de passar. Sempre que detenen algú o fan una operació policial d'aquesta mena és perquè volen tapar una altra informació. Hi ha una instrumentalització molt grollera de la Guàrdia Civil per a escenificar una cosa que faci més soroll per tapar-ne una altra. També són accions que fan per escarmentar, per dir: Ei!, no només hi ha presó per als líders polítics, sinó que ara hi ficarem la gent del carrer.

—La resposta de l'independentisme, però, ha estat extraordinària. L'intent de criminalització no ha reeixit. Ja la primera manifestació de Sabadell va ser molt multitudinària.

—Molta gent que es belluga es mou per dignitat. Aquesta dignitat fa que molta gent no admeti el retrocés que hi ha dels drets humans en aquest país. La vulneració de drets és tan gran que molta gent s'ha aixecat. Abans deien que a les manifestacions hi anaven els avis de l'ANC, però el Primer d'Octubre s'hi van incorporar els pares que defensaven les escoles. Això va ser molt important perquè és tota una generació que s'hi incorpora. Hi ha gent de tota mena: de lampistes a gent que té dos màsters. I ara, a partir del 14 d'octubre, s'hi ha incorporat tota una altra generació.

—L'escarment ha fet efecte?

—No podem ser mesells i que facin el que vulguin. No, la situació és indignant... La gent està indignada. Jo aquests dies he agafat taxis i he trobat una empatia que abans era inimaginable. Hi ha el convenciment que alguna cosa fan malament i que no s'hi val. A mi m'agrada una frase que vaig sentir a en Boye, que diu que no hem de ser euroscèptics sinó euroeigents. És imprescindible que la gent es mobilitzi de manera pacífica i no violentament. No podem admetre aquesta situació. Jo sóc dels qui pensen que la paciència, la perseverança i la perspectiva ens han d'acabar donant els fruits que busquem. ■

Hi ha una instrumentalització molt grollera de la Guàrdia Civil per a escenificar una cosa que faci més soroll per tapar-ne una altra

La paciència, la perseverança i la perspectiva ens han d'acabar donant els fruits que busquem

JOSEP CASADEVALL

‘El TEDH pot tenir en compte que hi ha persones privades de llibertat’

Entrevista a l'advocat i jutge andorrà, ex-membre i ex-vice-president del Tribunal d'Estrasburg sobre la sentència contra el procés i el recorregut al Tribunal d'Estrasburg

ROGER GRAELLS FONT

El magistrat andorrà Josep Casadevall (Girona, 1946) acaba de publicar *El Tribunal d'Estrasburg. Una immersió ràpida* (Tibidabo Edicions). És un manual breu que aprofundeix en el funcionament del Tribunal Europeu dels Drets Humans (TEDH), que ha decidit d'escriure en un moment en què se'n parla com l'organisme que pot desautoritzar la justícia espanyola i donar la raó als presos polítics.

Casadevall, que en va ser jutge i vice-president entre el 1996 i el 2015, respon a un qüestionari de VilaWeb sobre les vulneracions de drets fonamentals durant el judici contra el procés al Tribunal Suprem espanyol.

—Sobre la sentència del Tribunal Suprem, heu dit que hi veieu ‘matèria d'examen’ per quan el cas arribi a Estrasburg. Quina matèria hi veieu?

—Després d'un procés penal amb diversitat d'inculcats, llarguíssim, complex, difícil, amb fets controvertits, amb moltes qüestions prèvies i no mancat d'incidències, és plausible que, en funció dels greuges que voldran formular els advocats de la defensa, certament hi hagi matèria d'examen. Matèria d'examen que no vol dir necessàriament violació, això ho dirà el TEDH.

—Com valoreu la rellicada del jutge Marchena, quan va indicar a l'advocat Benet Salellas que ‘molt millor’ que no fes més preguntes a un testimoni?

—És, efectivament, una rellicada o un comentari desafortunat que es podia haver estalviat.

—Hi veieu cap paral·lelisme amb el cas Otegi, en què Estrasburg va apreciar manca d'imparcialitat de la jutgessa i va condemnar Espanya?

—Sempre es pot provar d'establir paral·lelismes entre dues situacions. En aquell cas es tractava d'un comentari de la jutgessa presidenta envers l'inculpat i aquí es tracta d'un comentari del jutge president adreçat a l'advocat. No és

Si es presenta una demanda a Estrasburg i és admesa, el TEDH no es limitarà als aspectes formals del judici

La sentència, a partir de la seva estructura, vol donar resposta a totes les qüestions prèvies presentades i a les preteses vulneracions denunciades de manera anticipada per la defensa

exactament igual. Pertoca a l'advocat interessat de fer-ne l'apreciació.

— **Marchena va tenir un tracte diferent envers els testimonis de les acusacions. Va ser molt més dur amb els testimonis de la defensa. Això es pot tenir també en compte?**

— Tot es pot tenir en compte. Però si es considera que fou el cas, cal que hi hagi fets o elements substancials que puguin demostrar una diferència de tractament que hagi pogut perjudicar el dret de defensa. Altrament, si es tracta d'estats de mal humor o d'incidències habituals en la direcció del procés [judicial], serà irrellevant.

— **Creieu que Estrasburg pot entrar en el fons, a part d'aspectes formals del judici? Valorant si s'han produït vulneracions de la llibertat d'expressió, la llibertat ideològica i el dret de manifestació.**

— Si es presenta una demanda a Estrasburg i és admesa, el TEDH no es limitarà als aspectes formals del judici. Analitzarà, en funció de les queixes formulades pels demandants, si s'han respectat els drets que figuren com a protegits en el Conveni Europeu, els que vostè menciona i possiblement més encara. En definitiva, conclourà si els condemnats han tingut un judici equitatiu amb totes les garanties previstes a l'article 6 o no.

— **Com pot influir el precedent del cas Demirtas? Sembla un cas anàleg al dels diputats independentistes que van ser privats dels seus drets polítics.**

— Efectivament, té similituds en alguns aspectes puntuals relatius al dret de sufragi passiu i a l'exercici dels drets polítics i mereix ser examinat a efectes de jurisprudència del mateix TEDH.

— **La presència de l'extrema dreta al banc de les acusacions pot ser motiu de denúncia també?**

— El sistema penal espanyol té admesa la figura de l'acusació popular per als delictes que es persegueixen d'ofici. Aquesta possibilitat és desconeguda en

la gran majoria dels països membres del Consell d'Europa. S'hi pot estar d'acord o no, però és una decisió sobirana de cada estat. Per tant, una volta volguda i reglada aquesta figura, la possibilitat és oberta a tothom, partits o associacions de tota mena, siguin d'esquerres, de centre o de dreta.

— **El dret de jutge natural és una de les vulneracions més denunciades, perquè els fets s'haurien d'haver jutjat al TSJC, no pas a l'Audiència Nacional espanyola ni al Tribunal Suprem espanyol. Això encaixa amb l'article 6 del CEDH?**

— L'article 6 es refereix de manera explícita a un tribunal independent i imparcial 'establert per la llei', que es tradueix en el dret de jutge predeterminat per la llei. Per tant, si aquest dret no ha estat respectat —qüestió que ha de ser examinada cas per cas— pot aparèixer un problema o, diguem-ne, matèria a examinar.

— **S'ha vulnerat el dret de recurs efectiu, a una segona instància?**

— Podria ser una conseqüència de la resposta a la pregunta anterior.

— **La condemna per sedició, amb la relació de fets exposada per la sentència, posa en perill drets fonamentals com el de manifestació i de reunió?**

— Aquesta qüestió exigeix un examen exhaustiu dels fets, de si són provats i la seva incardinació en la tipificació del delictes pel qual han estat condemnats. En funció d'aquesta anàlisi i les conclusions a les quals es pugui arribar, efectivament, es podrien posar en perill alguns altres drets fonamentals.

— **La sentència dedica moltes pàgines a defensar la tasca del Tribunal Suprem i les garanties del judici. Hi veieu un intent de protegir-se amb vista al TEDH?**

— La sentència, a partir de la seva estructura, vol donar resposta a totes les qüestions prèvies presentades i a les preteses vulneracions denunciades de manera anticipada per la defensa.

—El cas Atutxa ha tardat molts anys a resoldre's. El fet que els dirigents independentistes estiguin empresonats pot accelerar la resolució d'Estrasburg?

—Com ja ho he comentat més vegades, la durada del procediment a Estrasburg, que a voltes pot ser efectivament un xic llarg, no depèn només del TEDH, sinó que molt sovint la durada excessiva prové de l'esgotament dels recursos interns. Responent a la seva pregunta, efectivament, el TEDH pot tenir present que hi ha persones privades de llibertat.

—Fa uns quants mesos, el Tribunal d'Estrasburg va tombar una demanda de Puigdemont, Forcadell i diputats del Parlament de Catalunya contra la suspensió dictada pel Tribunal Constitucional del ple que s'havia de fer el 9 d'octubre de 2017. Això pot afectar les demandes dels presos o no es valorarà?

—Podria afectar si es torna a presentar al TEDH el mateix greuge que ja fou declarat inadmissible. Altrament, cada demanda serà examinada, cas per cas, en funció del contingut i de les preteses violacions invocades.

—La jutgessa espanyola formarà part del tribunal quan arribi la demanda dels dirigents independentistes. Això no trenca la imparcialitat del tribunal?

—És el sistema volgut pels estats d'ençà que es va adoptar el Conveni Europeu. És cert que a primera vista pot xocar. El jutge nacional sempre fa part de la sala que examina el cas contra un estat, car es considera que és qui està més ben situat per a informar els seus col·legues sobre el dret intern i el sistema judicial del país demandat. Es tracta d'un vot dins els set jutges que componen la sala.

—El Grup de Treball contra les Detencions Arbitràries de l'ONU va instar Espanya a alliberar els presos i va fallar contra la presó provisional. Fins a quin punt és important aquest pronunciament?

—Pot tenir la seva importància davant el TEDH en el moment en què analitzi,

Sala de plens del Tribunal Europeu de Drets Humans, a Estrasburg. TEDH

endemés del dret intern de l'estat demandat, els elements de dret internacional comparat aplicables.

—Diverses entitats com ara Amnistia Internacional o Front Line Defenders han defensat la llibertat dels presos polítics. S'ha dit que aquests pronunciaments també poden ser útils per a les defenses al Tribunal d'Estrasburg.

—Es tracta d'ONG reconegudes internacionalment que, sense ser part en el procediment, poden ser admeses a presentar observacions al TEDH coadjuvant amb una o una altra de les parts. Si ho demanen, solen ser admeses pel president de la sala a participar amb la consideració d'*amicus curiae*.

—Poc abans no havia començat el judici del Suprem, Pedro Sánchez va visitar el

Tribunal d'Estrasburg. Hi ha pressions polítiques?

—Només puc entendre que fou una visita de cortesia. Sobre pressions polítiques, personalment i durant els dinou anys en què vaig estar en funcions al TEDH, mai no vaig tenir tal impressió o sentiment. Mai.

—Heu escrit un llibre sobre el Tribunal d'Estrasburg. És una institució poc coneguda, però de la qual tothom parla últimament. La voluntat era aclarir com funciona i quines competències té?

—Sí, en certa manera. Es tracta de donar una visió global del TEDH, què és, què fa i per a què serveix. Té una pretensió divulgativa i de lectura fàcil, evitant, en la mesura que sigui possibles, tecnicismes jurídics excessius. Veurem si ho he aconseguit. ■

OWEN MARTELL

‘El moviment independentista gal·lès creix. I tant, que creix!’

Entrevista a l'escriptor gal·lès · Presenta la novel·la 'Interval' (Edicions de 1984) basada en el pianista Bill Evans

ESTER ROIG

ANDREU BARNILS

Owen Martell (1976) és un escriptor, periodista i traductor gal·lès, que actualment viu a França. Va debutar quan només tenia vint-i-quatre anys amb la novel·la *Cadw dy Ffydd, Brawd* (2001) i dos anys després publicava *Dyn yr Eiliad*, obra de referència en llengua gal·lesa. El 2013

va debutar en llengua anglesa amb la novel·la *Interval*, que ara es presenta traduïda al català per Marc Rubió i editada per Edicions de 1984. Aquesta obra es basa en el reconegut pianista de jazz Bill Evans, nord-americà d'avantpassats gal·lesos. La setmana passada Martell va rebre VilaWeb a Barcelona per

parlar del País de Gal·les, de Bill Evans i de política.

—Vau néixer en una família que parlava gal·lès?

—Vaig créixer parlant gal·lès amb la meva mare i anglès amb el meu pare, que va acabar aprenent gal·lès. De petit,

Quan sóc al País de Gal·les, el 70% o 80% de la meva vida social és en gal·lès. Cada vegada és més comú

Escriure en anglès té un punt de manca de sinceritat

vaig anar primer a una escola en anglès, però no era gaire feliç i vaig canviar-me a una escola en gal·lès. Cada vegada n'hi ha més, d'escoles en gal·lès, de fet bilingües, i al País de Gal·les és impossible que un nen acabi sense aprendre anglès.

—La vida social la feu en gal·lès?

—Diria que quan sóc al País de Gal·les, el 70% o 80% de la meva vida social és en gal·lès. Cada vegada és més comú. Jo vaig créixer en una part del País de Gal·les on l'idioma no es parlava gaire. Si vas cap al nord, hi és molt més present. El gal·lès va estar en declivi la major part del segle XX, fins que a la dècada dels seixanta les escoles van començar a ensenyar-lo. Ara el govern té per objectiu arribar al milió de parlants el 2050. Sobre el paper sembla positiu. Però això són xifres oficials. Una cosa és tenir un milió de persones que ha anat a escola en gal·lès i una altra és tenir un milió de parlants.

—Sou escriptor i vau ser periodista de la BBC. Els vostres pares provenen d'aquest món?

—Sí i no. Tots dos són gent molt interessada en la literatura, l'art, la política. Ma mare va ser mestra durant molt de temps. I el meu pare també, fins que va passar al món de les finances. Assessor financer, per a fer pujar la família.

—Arribeu a quaranta anys i passeu d'escriure en gal·lès a escriure en anglès. Per què?

—Vaig escriure el primer llibre en gal·lès quan tenia vint i poc anys. I va anar tan bé que em van animar a fer el segon. Però jo amb l'anglès també hi tinc una relació íntima, és la llengua amb què parlo amb el pare. Suposo que escriure en anglès era una manera de demostrar que també podia fer-ho.

—Quines diferències hi ha entre les dues llengües?

—Escriure en anglès té un punt de manca de sinceritat. I m'explicaré. Les estructures en anglès són tan ben travades, i des de fa tants anys, que sempre pots picar d'aquí, d'allà, d'un autor o d'un altre.

Mentre que en gal·lès, especialment de la manera com escric jo, tens la sensació de ser el primer. O que inventis. És més divertit, i un desafiament més gran, escriure en gal·lès que en anglès. Cosa que no vol dir que no gaudeixi en anglès.

—Quines característiques de la llengua gal·lesa són particulars?

—Tenim un sistema de mutacions. Les primeres lletres de les paraules sovint canvien depenent de què els precedeix. Per exemple, 'casa', la 'meva casa' o la 'teva casa', són la mateixa paraula, amb començaments diferents. En adjectius, diferenciem entre masculí, femení, plural. Conjuguem verbs.

—Ara presenteu *Interval*, llibre de ficció basat en el pianista nord-americà Bill Evans. Hi té a veure el fet que tenia avantpassats gal·lesos?

—Al començament, sí. Em va interessar. Als Estats Units és molt habitual dir que tens avantpassats irlandesos o escocesos. Però és difícil de trobar-ne de gal·lesos. Era el cas del pare de Bill Evans. Però després vaig veure que tampoc no en sabia pràcticament res, ell mateix. I pel que fa a la família de la mare, venien de l'Europa de l'est. Això em permet de tractar dels immigrants d'arreu del món que es converteixen en americans. Un fenomen misteriós.

—El llibre és dividit en quatre parts. Un capítol per familiar: germà de Bill Evans, la seva mare, el seu pare i Bill Evans mateix. I comença amb la mort del bateria Scott La Faro, col·lega d'Evans. Aquest llibre parla de Bill Evans, d'una família, del jazz?

—És una novel·la, i les coses són com jo les he imaginades i no tant com eren. Per mi és un llibre sobre la família i la pèrdua. Aquest és el tema. Un llibre sobre relacions familiars. De com fem les paus amb les coses. No és un llibre sobre el jazz, si de cas és un llibre sobre música. Sóc un gran afeccionat a la música. El meu gran *hobby*. No gaire bon músic. Per mi era interessant veure com donem significat a les coses que ens passen. Ja

sia música, nens, relacions humanes. En el cas de Bill Evans era interessant de veure que era un músic increïble i es troba que la gent amb qui tocava es moria aviat. I la relació amb La Faro es talla en sec. I com tots cerquem refugi en la música per trobar confort, gaudi. Què passa quan és un músic qui ho necessita? D'això parla el llibre.

—Us heu documentat gaire?

—He llegit un parell de biografies, articles, però no cal saber-ho tot. Per crear no cal saber-ho tot, cal saber-ne prou.

—Escriviu els capítols en primera persona, també el de la mare.

—No sóc pare, sóc fill. I per tant no és tan difícil d'imaginar-se ser la mare, si et prens la relació seriosament. I cada cultura és un món, en això.

—Al món llatí les mares poden ser realment omnipresents. I al món gal·lès?

—En l'imaginari popular gal·lès la mare és molt important. Al sud hi ha la figura del noi de la mare. Pot ser vist com un insult, una persona tova. La mare és una figura important. Jo la mare que dibuixo és de caràcter dur, molt centrada i dedicada al benestar dels fills. Espero que hi hagi tendresa, també. Va ser la part més divertida d'escriure. És una cosa de les boniques d'escriure. Pots exagerar, estirar, aprofundir, i jugar amb els diferents jocs que tots tenim. I pensar-hi llarga estona. En el cas del pare escric sobre un home que no era fàcil. I el faig alcohòlic, que beure és el vici gal·lès. Bevedors de cervesa. Recordo que anys enrere, en cercles nacionalistes, hi havia una frase: val més llet gal·lesa que cervesa anglesa. No sé si hi estic d'acord. I pensa que ara podem tenir cervesa gal·lesa!

—La part de Bill Evans, com la feu?

—Per mi la part més difícil. De primer no volia que el personatge de Bill Evans digués res, perquè se'm fa difícil de posar paraules a persones famoses. I en aquest capítol tenia aquest repte. Però de la mateixa manera que Bill Evans es veia a través del filtre del germà (primer

capítol), mare (segon) i pare (tercer) en aquest quart el filtre era jo mateix com a escriptor, la societat o la història del jazz.

—Per què tan pocs diàlegs al llibre?

—Perquè no sempre diem què pensem, ni pensem què diem. Per la mena de llibre, i per les coses que volia dir, era més vertader limitar les paraules i deixar-ho en accions.

—Per acabar, esteu al corrent del procés polític català?

—Puc parlar honestament?

—Sí us plau.

—Per mi la independència de Catalunya i del País de Gal·les no són temes difícils. Hi estic a favor del tot. Crec que és natural i correcte que Catalunya sigui independent. I és molt estrany que hi hagi presoners polítics a Espanya al segle XXI. He vist com funciona l'estat espanyol i no em fa pensar en una democràcia oberta i progressista. Crec que el creixement de Vox, a Espanya, no portarà res de bo. Vaig veure per televisió el Primer d'Octubre. Ho vaig seguir tot el dia. I la manera com va reaccionar la policia espanyola feia por. Incomprensible. Del tot incomprensible que la UE no digui res.

—Viviu a França. Com ho veuen, ells?

—He discutit moltes vegades amb amics francesos. França ha tingut molt èxit neutralitzant cultures i nacions històriques. Tinc amics a la Bretanya francesa i se'm trenca el cor de veure tan derrotats els bretons, que són tan a prop nostre. França en aquest sentit és terrible.

—I el País de Gal·les, com el veieu?

—El moviment independentista creix. Però no sé si arribarem al referèndum. Sí que he vist, per a sorpresa meua, molta gent que no hauria dit mai que es fes independentista i se n'ha fet. A la darrera manifestació independentista que vaig anar érem milers. Anys enrere érem centenars. No estem al vostre nivell ni al dels escocesos. Però creix. I tant que creix. ■

És natural i correcte que Catalunya sigui independent. I és molt estrany que hi hagi presoners polítics a Espanya

El moviment independentista [gal·lès] creix. Però no sé si arribarem al referèndum

Festivals DAU Barcelona

Música FemPop a Malgrat de Mar i Sant Quirze del Vallès

Gastronomia És temps de calçots a Valls

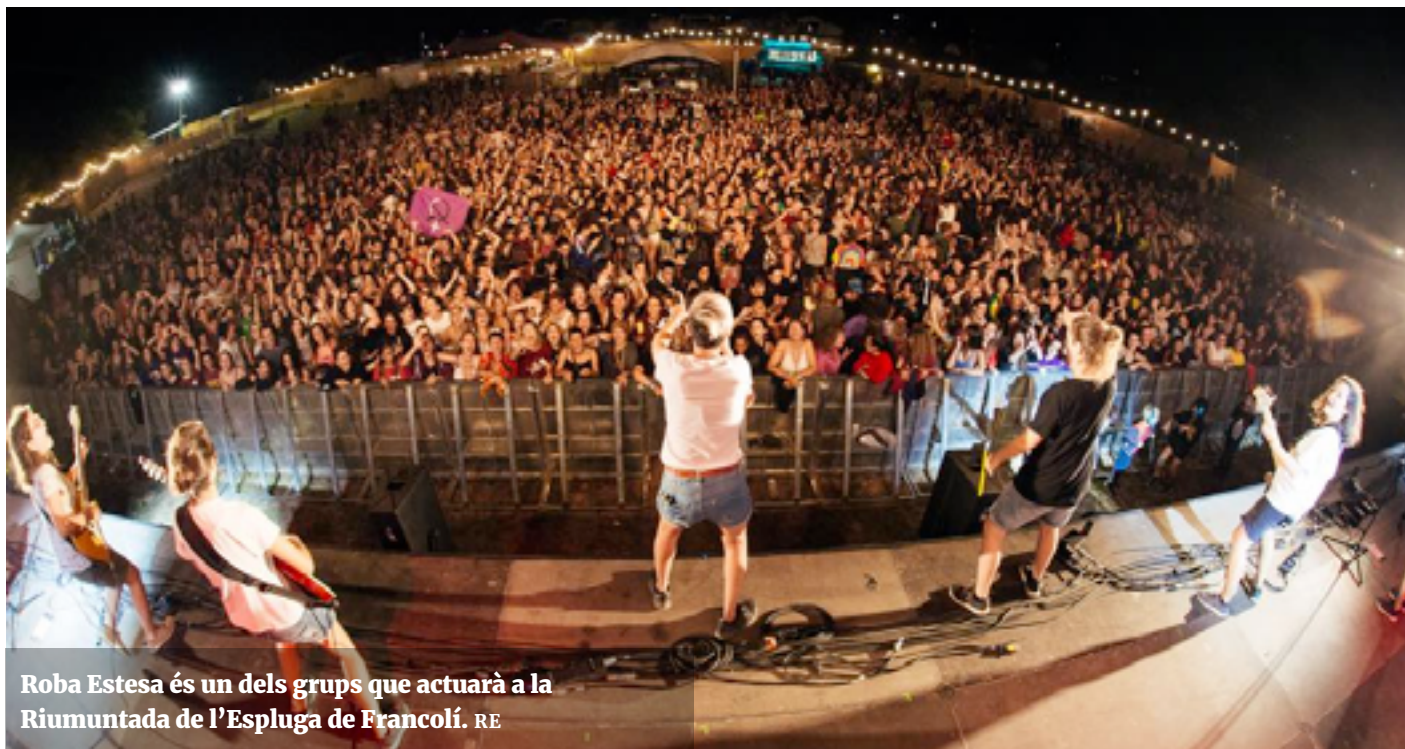
VilaWeb { Paper > 23-24/11/2019

**D.E.S.
C.O.N.N.E.C.T.A.**

ARTS ESCÈNIQUES
GASTRONOMIA / LLIBRES / MÚSICA
CULTURA POPULAR
CINEMA / ARTS VISUALS / MUSEUS
FIRES I MERCATS

El col·lectiu Riuada Solidària organitza tres jornades festives per a recaptar fons per als damnificats de les inundacions del municipi

**ROBA ESTESA, XEIC! I JOANA
SERRAT, A LA RIUMUNTADA,
DE L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ**

Roba Estesa és un dels grups que actuarà a la Riumuntada de l'Espluga de Francolí. RE

ROBA ESTESA, XEIC! I JOANA SERRAT, A LA RIUMUNTADA SOLIDÀRIA DE L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ

Solidaritat El col·lectiu Riuada Solidària organitza tres jornades festives per a recaptar fons per als damnificats de les inundacions del municipi

REDACCIÓ

El temporal del 22 d'octubre va fer estralls a l'Espluga de Francolí. Els danys van ser inquantificables i per canalitzar tot el suport rebut es va crear la plataforma Riuada Solidària, que aquest cap de setmana ha organitzat la Riumuntada, tres jornades plenes d'activitats per a recaptar fons per als damnificats d'aquelles tempestes. Del 22 al 24 de novembre.

Entre les activitats, destaquen els concerts, en què actuaran grups com

Roba Estesa, Xeix!, Joana Serrat i Joan Reig Trio. També hi haurà un concert d'havaneres amb l'Olla Barrejada, un concert de l'Orquestra Atalaia i també una actuació de Raül Poblet i Sergi Esparza. A més, s'han organitzat activitats de germanor, com ara un vermut popular en què actuarà la colla Jove Xiquets de Valls, i un esmorzar popular amb pa torrat, llonganissa, aigua i vi. També hi haurà un dinar popular, caminades per la llera del Francolí i una sessió de ioga a les Coves de l'Espluga.

Un dels actes més especials serà diumenge a les dotze del migdia: una riuada

de solidaritat, una *performance* col·laborativa en què podrà participar tothom que ho vulgui. L'únic requisit és dur el 'paraigua de la riuada', que es podrà adquirir als punts d'informació de la Riuada Solidària. Aquest és l'acte central de la Riumuntada i servirà d'agraïment als voluntaris, però també per a donar suport als damnificats i homenatjar les víctimes de la riuada.

Com a colofó de la Riumuntada, el 20 de desembre es farà un concert al pavelló del Casal de l'Espluga amb Buhos, Itaca Band, Porto Bello i Banda Neon.

EL FESTIVAL FEMPOP REIVINDICA EL PAPER DE LA DONA A LA MÚSICA

Festivals FemPop és un festival que reivindica la lluita per la igualtat de gènere en la indústria musical

REDACCIÓ

FemPop és un festival de música itinerant que va néixer amb la voluntat de morir. El certamen reivindica la lluita per la igualtat de gènere en la indústria musical, amb una programació de música pop únicament femenina o liderada per una dona.

Aquest cap de setmana, coincidint amb el Dia Internacional contra la Violència de Gènere, el festival té dues grans cites. Dissabte faran parada a Sant Quirze del Vallès per oferir tres actuacions musicals. I diumenge, el lloc triat serà Malgrat de Mar, on hi haurà cinc concerts en quatre espais inusuals.

A Sant Quirze del Vallès el programa té moltes incògnites, perquè no se sap on es faran els concerts. Els organitzadors convoquen la gent dissabte a les 17.30 a la plaça de la Vila. D'allà estant, els assistents seran duts cap a tres llocs secrets dins el poble, on actuaran Amy May Ellis (18.00), Raquel Lúa (18.50) i Talitha Ferri (20.00).

Les tres veus que, segons l'organització, formen part de les promeses més excitants de l'escena independent internacional i nacional també actuaran diumenge a Malgrat de Mar. La primera serà Amy May Elis (11.30), una jove anglesa que té només setze anys i que ha deixat bocabadat el públic del Regne Unit. El concert es farà a la llar d'infants els Fesolets. A les 12.30 a Can Campassol actuarà Fernanda Aleman, que oferirà la seva mescla de gèneres, amb música electrònica, indie folk i hip-hop. Després

Cartell de FemPop. FP

serà el torn de la londinenca Eleni Drake, que actuarà a Can Campassol a les 13.45.

A la tarda, actuarà Raquel Lúa, una jove i novíssima cantant de Nou Barris de Barcelona. És una de les noves veus sortides del Taller de Músics. Cantarà a les 16.15 a l'Escola Mare de Déu de Montserrat. I l'última d'oferir el concert serà Talitha Ferri, coneguda per la gran tendresa que desprèn la seva música. Serà a les 17.15 a la capella de l'Antic Hospital.

Els organitzadors del festival insisteixen que les xifres de participació de la dona en la música continuen essent molt baixes. En un estudi publicat fa poc per la plataforma Mujeres y Música s'indica que enguany les dones només han estat el 19% dels músics programats als grans festivals de l'estat espanyol. Una desigualtat que també es pot veure a Spotify, on les dones només ocupen un 20% de les llistes més escoltades.

La plaça del Pati serà l'escenari central. ACN

LA TEMPORADA DE LES CALÇOTADES ARRENCA A VALLS

Calçots La Jornada Gastronòmica del Calçot inclou l'arrencada del primer calçot, un mercat de degustació i demostracions de cuina

REDACCIÓ

A Valls, la temporada de calçotades comença de manera oficial dissabte amb la Jornada Gastronòmica del Calçot. L'esdeveniment és una gran festa centrada en la ceba dolça, que aplega els principals restauradors de l'Alt Camp, amb diversos xefs de prestigi, cellers i pagesos. Una jornada que té l'objectiu de reivindicar l'autèntica calçotada i la cuina del calçot.

La festa comença amb l'arrencada simbòlica del primer calçot de la temporada en un camp d'un productor de la IGP Calçot de Valls. L'encarregat d'arrencar-lo enguany serà el pastisser Christian Escribà, que prèviament

haurà estat nomenat Amic de l'Autèntica Calçotada.

La plaça del Pati serà l'escenari central, amb el Mercat de Tastets de Cuina de Calçot que obrirà a les 11.30. Nombrosos restaurants de la comarca oferiran sis especialitats diferents amb el calçot com a ingredient principal. El preu de la tapa o ració costarà dos euros i es podrà maridar amb els vins de cellers de la Denominació d'Origen Tarragona a dos euros la copa.

A la festa hi haurà també els tallers de demostració de cuina a càrrec de Fran López, el xef ebrenc amb estrella Michelin; David Andrés, del Via Veneto de Barcelona; i Víctor Quintilla, també amb estrella Michelin al restaurant Lluerna. Tots oferiran receptes amb calçots.

LA **NAU** ANALITZA EL PAPER DELS LLIBRES D'ARTISTES EN MOVIMENTS COM EL **FLUXUS** O EL **POP ART**

Exposició El centre cultural de València aplega obres de grans artistes, com ara Andy Warhol, Edward Ruscha, Ulises Carrión, que han estat publicades en llibres

REDACCIÓ

El Centre Cultural la Nau de València aplega obres de grans artistes com Andy Warhol, Edward Ruscha, Ulises Carrión, John Baldessari o Jenny Holzer, que han estat publicades en llibres i que formen part de la col·lecció de la Universitat Politècnica de València (UPV). La mostra, que porta per títol 'TEXT [NO TEXT]', vol ensenyar l'evolució de les publicacions d'artistes des de mitjan segle XX.

L'exposició, que es podrà visitar fins el 12 de gener, conté vuitanta publicacions. Se centra en el període dels anys

1960 i 1970, quan hi hagué una ruptura amb el concepte de llibre d'artista gràcies al desenvolupament dels moviments Fluxus i del Pop Art. S'hi destaquen peces com ara un desplegable de set metres amb tots els edificis de Sunset Boulevard i un llibre de Warhol que incloïa un disc de Lou Reed.

La mostra es divideix en set parts, depenent de la utilització o no del text i del predomini de la imatge o del llenguatge. A la primera secció es parla de la part més històrica i cerca de l'origen dels artistes i el llibre a partir dels anys seixanta.

L'exposició també presenta el llibre d'artista com un producte de masses

gràcies al pop, el minimalisme i l'art conceptual. En una altra part, posa el focus en la geometria i el disseny i l'absència de text, amb obres de Bruno Manuari i Sol Lewit. Així mateix, hi ha un espai dedicat a la fotografia i a l'estratègia de l'arxiu, amb artistes que treballen la imatge del punt de vista més acostat al documentalista.

L'última part se centra en artistes que treballen el llenguatge, que fan servir el text per crear, i en l'experimentació poètica, poesia visual i concreta. Hi predominen les obres de grans artistes llatinoamericans, com ara Edgardo Antonio Vigo i Guillermo Deisler.

En total, hi haurà 250 taules de jocs per a seure i jugar. ACN

DAU 2019: LA GRAN FESTA DEL JOC A BARCELONA

Jocs Al festival, especialitzat en el joc, hi haurà més de 250 taules per a jugar i provar nous prototips

REDACCIÓ

Aquest cap de setmana, es fa a la Fàbrica de Creació Fabra i Coats el DAU Barcelona, un festival dedicat al joc de taula. El recinte d'aquesta antiga fàbrica, situada al districte de Sant Andreu, s'omplirà de 10.00 a 20.00 de tot de cares conegudes del món del joc. El públic amb ganes de conèixer les últimes novetats s'hi trobarà editorials, entitats, clubs i organitzacions de joc històric.

En total, hi haurà 250 taules de jocs per a seure i jugar, preparades per diverses editorials importants, com ara Devir,

Asmodee o Mercurio. Els assistents també podran participar en macropartides o campionats, provar prototips i escoltar conferències, sessions de creació o presentacions. Tot amb l'objectiu d'acostar el joc a les famílies i afavorir la creativitat dels autors i editors.

Al festival hi ha encara més propostes. Aquells qui vulguin podran jugar partides gegants amb jocs com el Carcassonne, el Fantasme Blitz i el Shikoku o bé participar en el VII Torneig de mots encreuats, i tindran l'opció de jugar al seu joc preferit competint amb el creador. També hi haurà la presentació mundial del joc Instacrime de Pak Gallego.

Una altra activitat destacada és el Dau de Nit, un espai de joc lliure per a tothom qui vulgui passar la nit de dissabte a diumenge jugant. Això sí, cal haver-s'hi inscrit prèviament, perquè hi ha places limitades.

També hi ha activitats pensades per als més petits de la casa. Dins el Dauet, les editorials especialitzades en joc infantil presentaran el catàleg per a infants de 5 a 12 anys. A més, hi haurà un taller de creació de peluixos.

Organitzat per l'Institut de Cultura, de l'Ajuntament de Barcelona, el Dau és un dels pocs festivals d'aquesta especialitat que té accés gratuït i que, a més, és pensat per a gaudir-ne en família.

Bruna Cusí i María García Vega protagonitzen el film 'Ardara'. ACN

'ARDARA' O EL VIATGE DE TRES JOVES CATALANS PER IRLANDA

Aquesta setmana arriba als cinemes *Ardara*, amb Bruna Cusí, que retrata en un documentari la desaparició de tres joves catalans a l'Ulster. També s'estrena, en català, l'esperada segona part de *Frozen* i el francès *Les misérables*, seleccionat per a competir com a millor film de parla no anglesa als premis Òscar. Una altra de les estrenes més esperades de la setmana és *Intemperie*, basat en la cèlebre novel·la homònima de Jesús Carrasco.

Ardara

Direcció: Raimon Fransoy, Xavier Puig.
Intèrprets: Bruna Cusí, Elisabet Casanovas, María García Vera; Macià Florit.
Gènere: Drama.

Film en forma de documentari que reconstrueix la història d'un menorquí i dues barcelonines desapareguts al poble d'Ardara, a l'Ulster irlandès. En català.

Les misérables*Los miserables*

Direcció: Ladj Ly. Intèrprets: Issa Perica, Jeanne Balibar, Sana Joachaim; Damien Bonnard, Alexis Manenti, Djibril Zonga. Gènere: Drama.

Retrat de la vida en un barri als afores de París. Un policia s'uneix a la brigada contra el crim i s'hi troba dos agents que empen mètodes d'investigació de legalitat dubtosa. Una mena d'adaptació contemporània del clàssic de Víctor Hugo.

Frozen II

Direcció: Chris Buck, Jennifer Lee. Gènere: Animació.

Segona part de la popular cinta de Disney. Elsa i Anna, acompanyades de Kristoff, Olaf i Sven, han d'endinsar-se al bosc encantat per descobrir els secrets que els seus pares els van amagar. En català.

Intemperie

Direcció: Benito Zambrano. Intèrprets: Mona Martínez, Yoima Valdés, María Alfonsa Rosso; Luis Tosar, Luis Callejo, Jaime López. Gènere: Enjòlit.

Un nen fuig d'un poble i es troba un pastor que li ofereix protecció. A partir d'aquest moment, tot canvia. Basat en la novel·la homònima de Jesús Carrasco.

CREMA DE LLIMONA

Ara que tenim tantes llimones al llimoner, fem aquestes postres refrescants

Ingredients

(per a sis persones)

- 4 llimones
- 4 ous
- 300 g de sucre
- 50 g de Maizena
- 1 l d'aigua

NEUS GUSCÓ

Amb un ratllador fi, ratllem les pells de les quatre llimones i les reservem.

Escorrem els suc de les llimones i el reservem.

Posem un litre d'aigua al foc i quan arrenqui el bull hi afegim la ratlladura i el sucre.

Mentrestant, en un bol, hi posem els ous, el suc de la llimona i la Maizena. Ho batem tot.

Una vegada ben batut, ho aboquem dins l'aigua sense deixar de remenar. Amb el primer bull, retirem la crema del foc i continuem remenant, fins que quedi ben fina.

Colem la crema i la col·loquem en copes o bols individuals i els posem a la nevera. Quan la crema sigui freda, ja la podem servir.

Podem acabar les postres decorant les copes amb un trosset de fruita i una pela de llimona.

Partits i sindicats fan una cadena humana a València per un finançament just

Multen amb 15.000 euros els ultres que van boicotar un film d'Amenábar a València

El Gran Recapte arrenca amb l'objectiu d'atènyer les 4.500 tones d'aliments recollits

Alliberen sis joves empresonats per les manifestacions contra la sentència

Els partits independentistes miren d'evitar una desobediència oberta al TC al parlament